

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Po zavzetju Santandra

Francovo orožje v Španiji je moglo pretekle teden zaznamovati enega najpomembnejših vojaških uspehov vse državljske vojne. Po enajst dnevnih bojih so bele čete zasedle Santander, važno obmorsko mesto v Biskajskem zalivu in celo santandrsko pokrajino s 5500 km² površine. Na večerjšno nedeljo so po vsej Španiji privedli velike slovesnosti, s katerimi so praznovali zmago. Po vseh cerkvah je bila slovesna zahvalna služba božja in »Te Deum«, ki so se ga udeležile civilne in vojaške oblasti ter velike množice ljudstva. V padcu Santandra vidi protimarksistična Španija gotovo znamenje, da bo končna zmaga v dolgotrajni državljanski vojni pripadla generalu Francu, ki ima že danes nad dve tretjini španske zemlje v svoji oblasti.

Zmaga nad Santandrom pomenja v resnici jako velik vojaški uspeh. Obmorske severne pokrajine, ki so jih o pričetku državljanske vojne obdržali rdeči v svoji oblasti, predstavljajo moč, bogastvo in lepoto Španije. To ozemlje je bilo že v mirnih časih močno utrjeno, središče je španske moderne in zlasti vojne industrije, predstavlja največje bogastvo rud na ozemlju, ki je zaradi silne razčlenjenosti in divjih gora ter sotesk zelo težavno za vojaške operacije. Prebivalci teh pokrajin, Baski in Asturci so se vedno prištevali med najboljše čete španske armade. Načrt rdečega armadnega poveljstva je bil, zaposliti pri Madridu in drugod tako popolnoma Francove čete, da bi se v obmorskih pokrajinah, ki so ostale v rokah rdečih čet, s pomočjo bogatih sovjetskih pošilk orožja, streliva in letal, ki so prihajale po morskem poti, formirala mogočna armada, ki bo v danem trenutku padla v hrbet Francovim četam pred Madridom in jih prisilila k umiku in predaji. Te strategične prednosti obmorskih pokrajin so se zavedali rdeči in beli generali. Zato so z malimi predskladi včas državljske vojne divjali ravno na severu siloviti boji. Naj omenimo imena Ovideo, Srun, San Sebastian in Bilbao. Z ogromnimi žrtvami se je Francovi vojski posrečilo, da je napredovala korak za korakom in končno prisla v posest vseh gori imenovanih zelo važnih mest in pristanišč. V oblasti rdečih pa je še vedno ostalo kakih 200 km obale z važnimi središči Santander in Gijon.

Po zmagi nad Bilbaom so se baskovske čete, kolikor ni bilo ujetih ali pobitih, umaknile proti 70 km na zapad oddaljenemu Santandru. Pri tem je bila vsa obrambna tehnika tega mesta in pokrajine preračunana na to, da prestreže sunek od vzhoda, iz smeri Bilbao. Toda rdeče poveljstvo se je vračunalo. Ofenziva belih čet je nepričakovano prisla z juga čez skoraj nepristopne kantabrijske planine. Napad je bil tako silovit in obsežen, da je že takoj prvi dan razbil obrambni obroč. Nato pa se je dan za dnem stopnjeval in širil s tako naglico, da ni bilo mogoče z vzhodne fronte umakniti pravočasno vojakov in jih vreči na ogroženo desno krilo. Bele čete so pokazale tolikšno premoč v orožju in taktiki, da se razbita rdeča vojska ni mogla nič več zbrati in niti ne umakniti na zapad v Asturijo. V 10 dneh je bila katastrofa dovršena: rešili so se komaj generali, toda vsa rdeča vojska je bila ujeta z vsem vojnim materialom vred. Poročila govore že sedaj o 50.000 ujetih milicnikih, a bo število gotovo še večje, ker se ni očiščena vsa pokrajina. Francovim četam se je posrečilo čisto sličen okoljevalni manever kakor svoj čas pri Malagi, le da še z večjim uspehom.

Do tako velike zmage je pripomoglo generalu Francu tudi prebivalstvo santandrske pokrajine in samega Santandra. Prebivalci te dežele so Španci in niso politično nikdar bili na strani rdečih. Gotovo bi se Santander že takoj v početku državljanske vojne pridružil Francu, ko ga ne bi terorizirali Asturci in Baski, ki z leve in desne oklepajo ta del Stare Kastilije, ki pri Santandru sega do morja. Tako je Santander le nerad delil usodo rdečih in je bilo večkrat slišati, da se želi predati. Vsak tak poskus pa so asturski anarhisti zadušili v kali. V 13 mesecih rdeče strahovlade v mestu je bilo od komunistov in anarhistov pomorjenih nad 9000 ljudi. Mnoge so zvezali na rokah in nogah ter jih pomateli v morje, tako da so še sedaj našli nad 500 mrličev v bližnji svetlini. Kakor hitro se je približala Francova vojska, se je prebivalstvo, ki je po večini simpatiziralo z belimi, uprlo, pognalo milicnike iz mesta in z navdušenjem sprejelo prihod nacionalne armade. Radi tega je mesto ostalo skoraj popolnoma nepoškodovano.

Santandrska pokrajina je poleg Bilbao najbogatejša španska zemlja. Tu nakopljejo skoraj ves španski cink (70.000 ton letno) in dobe vse špansko sol (150.000 ton letno). Ogromni so tudi rudniki železa, svinca, žvepla, premoga itd. Pokrajina je zelo rodovitna, pridelala mnogo žita, sadja in zelenjave, v južnem delu pa se razprostirajo prostorni hrastovi gozdovi. Po planinah je razvito pašništvo in živinoreja, tako da se je rdeča vojska mogla za silo preživljati brez tuje pomoči.

Na severni fronti ostane v rdečih rokah le še kos Asturije, ki ga drže v posesti znani asturski rudarji, ki so po veliki večini anarhisti in komunisti. Ravno zato bo predstavljala za Franca okupacija tega dela Asturije trd oreh, ker se bodo milicniki borili do zadnjega. Znano je, da se je ta del Asturije uprl Madridu že leta 1934 o priliki komunistične vstaje in je redno vojsko stalo mnogo truda, da ga je pomirila. Seveda se pa tudi asturski rudarji proti silni premoči ne bodo mogli držati, ker so obkoljeni od vseh strani in z morja blokirani.

Zavzetje Santandra pomenja tudi konec poizkusa v samostojno baskiško vladno, ki je po zavzetju Bilbao iskala zavetja v Santandru in se sedaj na angleški ladji rešila v Francijo. Ta bi vsekakor zaslužila boljše usodo. Kajti zlasti v socialnem pogledu je vladal g. Aguirre, bivšega voditelja katoliške mladine, izvedla mnoge zelo daljnosežne reforme, ki bi mogle tudi ostali Španiji bitvi v posnemanju

Grozeča senca sovjetske Rusije

Kitajska in Rusija sklenili pogodbo

Blücher na poti v Nanking

Nanking, 30. avgusta. AA. (Havas.) Kitajsko zunanje ministrstvo je obvestilo vse tuje diplomatske zastopnike na Kitajskem, da je bila podpisana pogodba med Kitajsko in sovjetsko Rusijo. Ministrstvo poudarja, da pakt nima nobenih tajnih določkov.

London, 30. avgusta. AA. (DNB.) Londonski časopisi obširno komentirajo podpis nenapadnega pakta med Kitajsko in sovjetsko Rusijo. Listi objavljajo tudi vesti iz Japonske. Tam trde, da je v paktu več tajnih določkov o pošiljanju orožja in vojne materiala iz sovjetske Rusije na Kitajsko.

Sangaj, 30. avgusta. AA. Pooblaščen zastopnik japonskega generalnega konzulata je izjavil poročevalcem listov: Kitajsko-sovjetski pakt tvori po vsej verjetnosti samo del prave pogodbe, sklenjene med Kitajsko in sovjetsko Rusijo. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da je sovjetska Rusija pristala na to, da bo dobavljala Kitajski orožje in ji poslala vojaške strokovnjake.

Pariz, 30. avgusta. AA. Havas poroča iz Moskve, da agencija Tas napoveduje, da bo besedilo pakta o nenapadanju med Kitajsko in sovjetsko Rusijo objavljeno. Pakt je bil podpisan 21. avgusta v Nankingu med sovjetskim veleposlanikom Bogomolovom in kitajskim zunanjim ministrom.

London, 30. avgusta. b. Semkaj so prispeli zanesljive vesti, da maršal Blücher sedaj potuje iz zunanje Mongolije v Nanking. Blücher ne potuje z letalom, temveč z avtomobilom in na konju, ker si ogleduje vse strategične položaje v zunanji Mongoliji, ki prihajajo v poštev za borbo proti Japonci, ki bo brez dvoma hotela zasesti notranjo Mongolijo ter skušala tako groziti zvezo med Rusijo in Kitajsko skozi zunanjo Mongolijo. V Nankingu bo maršal Blücher glavni vojni svetovalec maršala Čankajša ter bo storil vse za skupna dejanja proti Japonci.

Rusija na straži

London, 30. avgusta. Daily Telegraph poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada zbrala na sibirski vzhodni meji močno armado. V bližini Vladivostoka se nahaja okoli 200.000 moških in 1000 letal, vse poudarja pa so zasidrane podmornice. Vse vojaške sile so pod poveljstvom maršala Blücherja.

Angleška nota zmerna

London, 30. avgusta. b. Zaradi letalskega napada na angleškega poslanika zahteva angleška vlada od Japonske, da se oprsti, da kaznuje krivce in da da vsa jamstva, da se v bodoče kaj takega ne bo več zgodilo. Vprašanje odškodnine se bo rešilo po običajni diplomatski poti. Nota, ki jo je Anglija poslala tokijski vladi, je sestavljena v vlnudni obliki, čeprav je Anglija prvotno zaradi velikega pritiska z raznih strani pripravljala ostro noto. Zmagali pa so zopet zmerni elementi.

Sodelovanje Anglije in Amerike

London, 30. avgusta. Japonski veleposlanik Josida je obiskal v petek popoldne britanskega zunanjega ministra lorda Edena. Uradno mu je eporočil najgloblje sožalje svoje vlade. Veleposlanik

je britskemu zunanjemu ministru zagotovil, da je japonska vlada odredila temeljito preiskavo incidenta. Razen japonskega veleposlanika so v petek izrazili sožalje tudi zastopniki Kitajske, Nemčije, Francije, Belgije in Rusije. Dosedanji britski poslašniški svetnik v Peipingu, Howe, ki je bil pravkar določen za neko drugo mesto, je takoj odpotoval z letalom na Kitajsko, da bi prevzel posle tamkajšnjega britskega veleposlanika.

Kaj je lord Eden odgovoril japonskemu veleposlaniku, poluradno poročilo o tem obisku ne omenja. Britska vlada tudi še ni sklenila nobenih določenih ukrepov. Vsekakor vlada ta incident temeljito proučuje. Atentat na britskega veleposlanika bo sprožil vprašanje mednarodnopravnega položaja tujecev v Sangaju. Ker niti Japonska niti Kitajska uradno nista v vojnem stanju, predstavlja

južnega kolodvora. Z bombami so obmetavali tudi kolodvor, kjer je bilo več kakor 1000 beguncev. Begunci, povečini samo ženske in otroci, so čakali na vlak, da jih odpelje proč od vojnih strahot. Japonski letalci se na to niso ozirali, temveč so spuščali bombe tudi na to množico, tako da je od granat bilo dobesedno raztrganih na kosce nad 300 žena in otrok. Po prvem strašnem dejanju so padle nove bombe, ki so usmrtille zopet nadaljnjih 350 oseb. Zaman so bežali kitajski begunci proti francoski koncesiji, da bi našli zavetišča, kamor so smeli samo ranjenci. Ob času, ko so Japonci izvršili to dejanje, ni bilo na južnem kolodvoru nobenega kitajskega vojaka.

Ko je 20 težkih japonskih bombnikov, ki so izvršili strašno razdejano na južnem kolodvoru, odletelo, so ugotovili, da so drobci bomb ubili nad 700 oseb, več kakor 1200 pa so jih ranili. Japonski letalci so odleteli v smeri proti Čapeju in Putangu ter tudi tam povzročili velika razdejavanja. Pri bombardiranju so se Japonci posluževali težkih zračnih torpedov, ki jih doslej še ni bilo videti v kitajsko-japonski vojni, letotako pa so bila tudi letala izredno velika.

„Danes mirno“

Sangaj, 30. avgusta. b. Pretekla noč je potekla precej mirno. Šele okrog 2. po polnoči so pričeli zopet grmeti topovi z japonskih bojnih ladij. Dve kitajski letali sta se ponoči pojavili nad japonskimi vojnimi ladjami na reki in jih pričeli obmetavati z bombami. Zaradi hudega japonskega ognja pa sta se morali letali hitro umakniti. Ni še znano, koliko je bilo žrtv na japonskih ladjah. Na bojiščih danes ni bilo nobenih posebnih sprememb. Topovi so sicer pričeli zopet grmeti po polnoči z obeh strani, japonska letala pa so šele danes atopila v akcijo. Kitajci skrbno pazijo na svoje letalske sile in jih le tu in tam pošiljajo v borbo. Splošno pričakujejo napovedano japonsko ofenzivo. Sangaj je popolnoma odrezan od ostalega sveta in ima le še brežično zvezo.

Razgovori Male zveze

Vse ostane pri starem?

Bukarešta, 30. avg. AA. Rador: Predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović in češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta sta se davi ob devetih pripeljala v Sinajo. Na postaji ju je sprejel zunanji minister Viktor Antonescu v družbi državnega podtajnika g. Radulescu ter visoki uradniki zunanje ministrstva in poročevalci listov iz vseh treh držav. Dr. Stojadinović in dr. Krofta sta takoj odšla v kraljevski dvor in se vpisala v knjigo.

Prva seja zastopnikov držav Male zveze se je začela dopoldne ob 11.

Bukarešta, 30. avg. AA. Rador: Listi prinajajo dolge članke o konferenci sveta Male zveze, ki se danes vrši v Sinaji. Tako pravi »Timpul« med drugim: Konferenca se bo začela s proučevanjem mednarodnega položaja v luči političnih dogodkov, ki so se pripetili po zadnji konferenci meseca aprila t. l. v Belgradu. Na konferenci bodo določili stališče Male zveze v Zenevi o priliki sestanka sveta DN. G. Viktor Antonescu, bo kot sedanjí predsednik Male zveze obrazložil v Zenevi

vreden zgled. Ko bi general Franco iz vsega početka razumel njihove opravičene politične zahteve, bi v tej bratomorni vojni ne imel hrabrih Baskov proti sebi in bi bil potek narodne vstaje proti marksizem čisto drugačen. Kajti Baski so dosedaj vezali skoraj polovico vseh Francovih čet. Francova armada bi že davno lahko obračunala z rdečimi in kar je glavno: ne bilo bi mu treba iskati tuje pomoči pri Italijanih in Nemcih.

Toda med tem se trda bojna pesem nadaljuje. Rdeči so pričeli v zadnjih dneh z močno ofenzivo v Aragoniji, da oslabe Francove postojanke pri Terruelu. Opravičeno se iz terruelkega kota rdeči boje največje nevarnosti, ker bi od tu mogla uspešna ofenziva belih čet na Valencijo odrezati Katalonijo od ostale Španije in s tem neizbežno dovesti do padca Madrida.

skupno stališče Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije do problemov, o katerih bo DN razpravljalo. Način, kako se bodo vršili razgovori na sinajski konferenci, je nov dokaz trdne solidarnosti med državami Male zveze.

»Dimineata« pravi v svojem uvodniku, da bodo v Sinaji proučevali vprašanja v istem duhu nepristranosti kakor doslej. List pravi, da bodo prizadevanja gg. dr. Stojadinovića, dr. Krofte in dr. Antonescu kronana s popolnim uspehom. Na koncu poudarja list enodušno željo romunskega naroda, da ostane zvest svojim tradicionalnim vezavam in svojemu miroljubnemu idealu.

Bukarešta, 30. avg. AA. Rador: Včeraj ob 11.30 so tiskovna zastopstva Male zveze odšla na tukajšnjo postajo in položila vence na mesto, kjer so ubili Jona Duco, bivšega predsednika romunske vlade.

Bukarešta, 30. avg. AA. Havas: Agencija Rador izjavlja, da je pooblaščen izjaviti, da ni res, da bi na konferenci Male zveze Rumunija predlagala, da naj Mala zveza skupno prizna italijansko cesarstvo.

Kaj pravi »Prager Presse«

Praga, 30. avg. b. O vprašanjih, ki so se obravnavala na konferenci ministrov Sinaji, poroča »Prager Presse« med drugim sledeče: Glede Madžarske ostanejo vsa vprašanja odprta, zlasti pa zahteva glede enakopravnosti v oboroževanju, ki bi se morala spraviti v sklad z interesi Male zveze. Mala zveza načelno ni proti temu, če se spravi želja madžarskega naroda, da živi mirno s svojimi sosedi, do konkretnega izraza. Rešitev tega vprašanja bi brez dvoma zbijala srednjeevropske države in doprinesla k dobremu razvoju gospodarskih odnosov. Napram veleilam pa ostane Mala zveza pri svoji načelni liniji. Mala zveza zahteva neodvisnost držav v Podonavju in si te svobode pod nobenimi okoliščinami ne bo pustila vzeti. Samo po sebi razumljivo pa je, da Mala zveza svojega stališča do Zeneve ne bo spremenila.

Prodiranje v Asturijo

Santander, 30. avgusta. c. Nacionalisti prodirajo skoraj neovirano v Asturijo. Prvi nacionalistični oddelki so zasedli že prelaz Cerrado.

Uradno poročilo pravi, da so nacionalisti na baskovski fronti zajeli dosedaj vsega 67.000 mož, nad 200 topov in 23 tankov.

Santander, 30. avg. AA. V mestu so popravili električno omrežje, ki so ga marksisti uničili. Počasi se vrača normalno življenje in včeraj je bilo v cerkvah že več svetih opravil. Tudi dovoz živeža je že popolnoma urejen. Oblasti so ujele anarhista Foresa, ki je bil voditelj čete v Santandru, in ki se je dosedaj skrival v mestu. Večino pobojev in ropov so v mestu izvedli pod njegovim vodstvom. Sam je osebnou ubil 16 ljudi.

Salamanca, 30. avg. AA. Uradno objavljajo, da je sedaj pod Francovo oblastjo 64% vsega španskega ozemlja, pod oblastjo Valencije pa 36 odstotkov. Poleg tega imajo nacionalisti v rokah še vse španske kolonije.

Salamanca, 30. avg. AA. Včerajšnje nacionalistično vojno poročilo pravi: Na santandrski fronti naše čete čistijo ozemlje v dolini reke Miere. V zapadnem odseku so naše čete napredovale in so prisle na višino Parlah. Na asturski in leonski fronti ni bilo nič novega.

Rdeča ofenziva v Aragoniji

Valencia, 30. avg. (Havas) Snoči je sedem sovražnih letal najnovejšega tipa in ki lahko razvijajo velikansko hitrost, skušalo večkrat napasti mesto. Profiletalski topovi pa so jih z meje zapodili. Hidroavijoni so lahko vrgli nekaj bomb, ki so ubile tri osebe. Število ranjenecv je večje.

London, 30. avg. AA. Angleški trgovski parnik Hilda Meller, ki je bil poškolovan med bombardiranjem pristanišča Musel Gijonu je včeraj priplul v Falmouth, kjer bodo popravili povzročeno škodo. Kapitan parnika je izjavil, da popolnoma razume napad nacionalističnih letal na pristanišče. Dalje je rekel, da so bila v pristanišču še dva druga angleška parnika. Bombe so tudi ta dva parnika zadela. Parnik, ki je vozil petroleje, se je zažgal. Neki španski trgovski parnik je utonil, neki drugi pa je bil zelo poškodovan.

Tolovajski napad jeenesarjev

Ze »Pon. Slovenec« je poročal o zavratnem napadu političnih nasprotnikov na udeležence kmečkega tabora na Zaplazu. Med govorniki g. Brodjarja se je zbrala na zapadni strani zaplasko cerkve ter ob množici taborjanov skupina fantov iz okolice St. Lovrenca in Mirne, ki so znani pretepači. Zelo jih je jezilo, ker je množica tako navdušeno pozdravljala gorenjskega kmečkega borca in sledila njegovim izjavam. Da bi motili govornika in poslušalce, so se zelo na glas pogovarjali in zbijali neslane šale. Naenkrat pa se oglaš iz te skupine nekdo ter zakliče: »Ali ga sliši, kako laže! To je sama laž!«

Na intervencijo gospoda, ki je stal v njihovi bližini, naj ne motijo ljudi, so ga naenkrat obstopili in se začeli z njim pretekati in mu groziti. Ponovno jih je opozoril, da naj poslušajo, ako so prišli na tabor, ako pa ne, naj se odstranijo. Ta cvet šentlovenske občine so tvorili Gorisček Jože iz Malaga Vidma št. 2, Saje Ludvik, Zabjek 4, sin bivšega župana, in dalje Sajatov bratranec, za čigar krestno ime bomo se izvedeli. Ta je bil kolovodja. Dalje Orel Jože iz Mačkova št. 8 in nekaj njegovih prijateljev iz Mirne.

Okrog pol četrte ure so se vračali iz Cateža trije fantje iz novomeške okolice na kolesih proti domu. Pred hišo Novaka pred Catežem, v kateri točijo vino brez dovoljenja, so se nahajali ta čas vsi gori imenovani pretepači. Vsakega, ki je šel mimo in nosil taborek znak, so izvalili, nekaterim pa strgali znake in jih pretepli. Ravno tako so naredili s fanti, ki so se vračali na kolesih proti domu. Z debelimi gorjanci so jih metali s koles in jih pretepli. Težke poškodbe so dobili Slak Ludvik iz Dobrave pri Dobričah, ki ima veliko rano na glavi, ki je bila prizadejana z nožem, Beve Ivan iz Kija, občina St. Peter, ki je dobil težke telesne poškodbe na desni roki z nekim topim orodjem in bo delanezmožen najmanj mesec dni. Naknadno se bo še ugotovilo, ako nima zlomljene roke. Medved Franc iz Mačkova pri Novem mestu

je bil silno udarjen tudi z nekim lopim predmetom. Obstaja nevarnost, da mu ne bo roka alužila dalje časa. Zelo je bil pretepen tudi Šmirk Miha iz Jelbe pri St. Petru. Udarci bi bili vsi lahko smrtonosni, ako bi zlasti zadnji trije ne parirali udarcev z rokami. Vsi zgoraj omenjeni se zaenkrat nahajajo v domači oškrbi pod nadzorom novomeškega zdravnika g. Marjana Polenskega, ki jim je nudil tudi prvo pomoč. Fantje so bili vključno močni naravi tako obdelani, da so jih morali z avtom spraviti na njih domove. Tudi nekaj drugih fantov je bilo zavratno napadenih, ki pa so odšli brez težjih poškodb. Ko so videli zavratne napadce, ki so namenoma izza zasede napadali mirne fante, in ko jih je razjarjena množica domačinov začela pritiskati proti hiši Novaka, tedaj jo je nekaj bivšega šentlovenskega župana Sajeta in pa kolovodja, ki se je izdajal za Franceta Bulca iz Mirne, odkuril. Ugotovilo pa se je, da mirenški pretepač ni bil podoben Francu Bulcu iz Mirne. Preiskava pa bo dognala, kdo je tudi ta junak noža. Silno hitro se je raznesla po vsem Catežu vest o zavratnem napadu. Na lice mesta so prihiteli na Catežu se nahajajoči sreski priistav gospod Preskar, banovinski svetnik g. Vebler, ki sta v zadnjem hipu rešila Goriska Jožeta, Sajeta Ludvika in Korele Jožeta, ker bi jih razbesnela množica domačinov prav gotovo linčala. Ker se ni bilo orožniške patrulje, ki se je tisti čas še nahajala na Zaplazu, je sreski priistav g. Preskar napovedal vsem trem aretacijo ter jih s pomočjo množice zaprl v hišo Novaka. Ker se napadalcem niso hoteli legitimirati, jih je izročil orožništvu ter so jih takoj nato pričeli zasliševati.

Ranjencem je nudil prvo pomoč tajnik novomeške gasilske župe g. Ferdo Avece, ki je prav tisti čas pregledal gasilsko četo Catež. Napadalcu Gorisček in Korele sta na prvi pogled izgledala kakor mesarja vsa obrizgana od krvi, ko pa ju je izpral, je ugotovil, da sta krvava od krvi nedolžnih žrtv. Oba pa imata le majhne rane. Saje je izšel iz tega pretepa neranjen.

Domači odmevi

Strmoglavljene veličine

Gospod Titulescu, ki so ga izkrcali iz romunske vlade, ker se je bil preveč vdinjal tisti evropski politiki, ki se vzdržuje s pomočjo Sovjetov, je te dni odpotoval v Moskvo. Pravijo, da je odšel v politični misli, kar je zelo verjetno, če pomislimo, kako hudo občuti gospod Titulescu svojo odsotnost v romunski in v mednarodni politiki. Preden je odšel na politično konzultacijo s sovjetsko vlado, je bil v Pragi skupaj z bivšim ponesrečenim diktatorjem Jugoslavije, gospodom Petrom Živkovičem, ki se je dal z njim skupaj fotografirati. To veliko prijateljstvo je čisto razumljivo, ne samo zaradi tega, ker družijo oba politika goreča želja po povratku na izgubljeno oblast in velika izvežbanost v političnih intrigah, ampak tudi in predvsem pričakovanje nekih preobratov v mednarodni politiki, ki naj bi ju zopet postavili na vidno in odločilno mesto. Ker pa je svetu preznano, kaj ta gospoda hoče in za kaj se, da trka na vsa mogoča vrata v Evropi in se priporoča za vse mogoče slučaje, zato najbrž vsa potovanja, konference in skupna slikanja tem strmoglavljenim veličinam ne bodo pripomogla do zaželenega cilja.

Kaj pravijo gospodarški krogi

Ugledni »Jugoslavenski Lloyd«, glasilo gospodarških krogov, piše z ozirom na notranjepolitični položaj sledeče: »Po mučni napetosti, ki je zadnji čas vladala v našem notranjepolitičnem življenju zaradi tendencijske kampanje proti konkordatu, je sedaj opaziti ne samo postopno, ampak tudi skoraj obče pomirjenje. To je znak, ki nas zelo tolaži, ker dokazuje, kako ne morejo računati pri nas na trajni uspeh akcije, ki so zasnovane in jih vodijo iz čisto strankarskih interesov, ne da bi vpoštevati narodne in državne koristi. Politično strankarsko gibanje, ki se je zadnje čase začelo oživljati, se, če izznamemo izbruh verske mržnje in nestropnosti, giblje v mejah zmernosti. Živahne debate in obračunavanja celo med ljudmi, ki so še včeraj bili na isti politični črti, vnašajo v naše politično življenje samo interesantnost, sicer pa je politična atmosfera normalna.«

Dr. Maček

o aktualnih vprašanjih

Kakor poroča dunajska »Reichspost«, ki je o hrvatskih zadevah zelo dobro informirana in jih stalno zasleduje, je imel njen dopisnik te dni razgovor z vodjo HSS dr. Mačkom. V tem razgovoru je dr. Maček med drugim dejal:

»Namera diktature, ki je hotela Hrvatsko izbrisati s lica zemlje, je dosegla svoj višek v letih 1932-1933. Od takrat pa se je začel jugoslovanski unitarizem rušiti. Pokojni kralj Aleksander je že proti koncu svoje vladavine leta 1934 videl, da je ta politika začela v slepo ulico in ni dvomila, da je bil, ako bi bil ostal pri življenju, svojo politiko prilagodil temu spoznanju. Kar je moralo priti, je prišlo kljub vsemu naporu, da bi se voz te politike zavrl.«

Nato je dr. Maček prešel na režim Stojadinovića, o katerem je priznal, da se pod njim na Hrvatskem diha veliko bolj svobodno, kakor pred tremi ali štirimi leti. Seveda noče dr. Maček teh zaslug pripisati dr. Stojadinoviću samemu, ampak pravi, da ima zaslug na tem hrvatski narod sam.

Nato je dr. Maček prešel na konkordat in izjavil v tem pogledu naslednje:

»Če se nekateri nasprotni nam ponašajo s trditvijo, da konkordat odgovarja želji Hrvatov, potem jih moram spomniti, da so detali na konkordatu že za življenja kralja Aleksandra, ki se je razgovarjal z Vatikanom. Konkordata gotovo niso sklenili zato, da bi podprli borbo Hrvatov, ampak, ker so mislili, da bodo s tem povzročili ugled diktature pred svetom. Konkordat ima v obeh Hrvatih isti namen, kakor drugi akti belgajske vlade: balkanski pakt, tako imenovano večno prijateljstvo z Bolgarijo itd. Današnji konkordat je bil skoda dobesedno sestavljen že za časa vladavine gospoda Jevtića. Najbolj zanimivo pa je to, da so pri tem sodelovali tisti elementi, ki danes proti konkordatu vodijo najbolj zagrizeno borbo, namreč pristaji JNS. Če bi bili ti ljudje danes na vladi, sem prepričan, da bi bili parlamentu predložili konkordat v isti obliki, v kateri ga je predložil dr. Stojadinović. S te strani (kakor je namreč konkordat postal nekaka žoga v borbi vlade in opozicije) Hrvate vseh vrst in truš okol konkordata je malo zanima.«

Prinašamo brez komentarja.

Senator Pucelj se huduje

»Kmeti list«, glasilo senatorja Pucelja, zelo ostro napada kmetško-delavski pokret v Sloveniji, ki ga vodi dr. Lončar in drugi. Te voditelje obtožuje, da hočejo razbiti slovo slovenske vasi in jim zameti njihova romanja v Zagreb. Mi pa še dobro pomnimo čase, ko je Pucelj proslavljajal tako Radiča kakor dr. Mačka, jima posvečal dolge članke in hrvaškemu seljačemu pokretu na vse pretege kadil z veliko kadinico. Kolikokrat že so se ponujali naši samostojnejši Hrvatom, kadar so namreč bili v opoziciji, in kolikokrat so obrnili Hrvatom hrbel, kadar so se jim obetali polni lonci mesa v vladi. Na kmetško-delavski pokret g. Lončarja in njegovih prijateljev, zaradi katerega bi se pač ne bilo treba razburjati, pa je Pucelj hud zato, ker mu dela konkurenco, ali pa zato, ker ga nihče ne mara v svojo sredo, kar je še bolj verjetno.

Predavanja o svobodi

Bivši ban in ljubljanski župan g. dr. Đinko Puc se je podal v kolo onih mnogostevlinih bivših voditeljev in takih, ki bi to hoteli postati, ki se potijo in trudijo na polju novinarstva, ter je pokrenil list, ki se imenuje — žujmo! — »Slovenska beseda« in v katerem priobčuje svoje uvodnike. V teh uvodnikih se g. dr. Puc na široko razpisuje o svobodi in demokraciji in daje lekcije na vse strani, posebno pa smatra za potrebno, da kritizira sedanji režim. Te dr. Pucove lekcije pa vzbujajo samo usmiljen nasmeje in ironične opazke pri vseh pametnih ljudeh, ki nikakor ne pozabljajo, kaj se je godilo včeraj, in ne verjamejo v fužne spreobrnitve na političnem polju. Kajti noben Slovenec še ni pozabil, kaj je g. dr. Puc, ugleden član JNS (kljub temu, da je večkrat plesal ekstrature, kakor njegov prijatelj g. Pucelj), bil od diktatorskih režimov imenovani ljubljanski župan in ban, ki je vodil proslule petomajske volitve v dravski banovini. Zato bi bilo bolje, če bi g. dr. Puc ne pisal uvodnikov o demokraciji in svobodi, ker se s tem samo po nepotrebnem kompromitira.

Strašno neurje pod Pohorjem

Maribor, 30. avgusta.

Kakor smo poročali v včerajšnjem »Ponedeljškem Slovence«, je bilo silno neurje nad vzhodnim Pohorjem in mariborsko okolico, ki je povzročilo ogromno škodo. Okrog 4 popoldne so se začeli zbirati težki oblaki, ki so zaradi izredne populanske vročine dali slutiti bližnjo nevihto. Kmalu se je vse nebo zastrl. Pridri je zračni vrtnec in med grmenjem in bliskanjem se je vtila ploha. Lilo je, kot bi se odprle vse nebeske zatvornice. Voda je tako nenadoma pridrla, da jo zemlja ni mogla sproti požirati in je zato vdrila v kleti in stanovanja. Kmalu so prihrumeli še vode s Pohorja in se razvile v deroče hudournike. Voda je s seboj prinašala kamenje, zemljo in pesek. Razdirala je ceste in razjedala svoje struge in se

Obisk madžarskih zdravnikov

Maribor, 30. avgusta.

V nedeljo je prišlo preko obmejne postaje Kotoriba v našo državo 120 madžarskih zdravnikov in novinarjev. Nahajajo se na študijskem potovanju ter so obiskali naša zdravilišča v Sloveniji. V imenu mesta Maribora jih je sprejel zdravnik dr. Bedjanec, za tujsko prometno zvezo predsednik ing. Štajner, ravnatelj Putnika Loos. Gostje iz Madžarske so si včeraj ogledali zdravilišče v Dobrni in Rimskih Toplicah, pozneje pa so prišli v Rogaško Slatino. Zdravilišča uprava jim je priredila pristek sprejem. Zvečer na banketu jih je pozdravil ravnatelj Gračner, banksi inšpektor dr. Abramovič, za Tujsko prometno zvezo ing. Štajner, dalje dr. Ahčin, dr. Matko, iz Zagreba pa univerzitetni profesor dr. Nenadič. V imenu gostov sta se zahvalila dr. Balaz in magistratni ravnatelj Schick. Gosti so prenočili v Rog. Slatini. Danes dopoldne so si ogledali zdraviliške naprave. Popoldne so se na štirih avtobusih odpravili v Maribor ter si ogledali mesto in otok. Pozdravil jih je mariborski župan dr. Juvan. V imenu gostov sta govorila dr. Balaz in

Janjić v ogledalu svojih slanooskih tovarišev

»Samoupravac« prinaša pismo starega pravoslavnega duhovnika, ki se bavi z gonjo nekaterih vladik in njihovih pristavov zoper konkordat. Stari duhovnik pravi, da ima pravoslavnost cerkev veliko bolj važnih vprašanj, nego je konkordat, ki se je prav nič ne tiče, saj ima ona itak že ravnopraven položaj v državi, katerega ji konkordat ne odvzema. S konkordatom naj se bavijo katoliki, pravoslavci pa naj se bavijo z vprašanji svoje cerkve. V srbski pravoslavni cerkvi je veliko stvari, ki so potrebne temeljite reforme, o katerih se veliko govori in piše, loti se jih pa nihče. Gre za notranjo disciplino v srbski pravoslavni cerkvi, za poštenost in za korupcijo, za nepristranost cerkvenih sodišč, za red in mir v samostanih, za življenje po zapovedih pravoslavne cerkve in kanonov in za doslednost ali nedostojnost onih, ki se imenujejo na cerkvena mesta. Maj šef n. pr., pravi stari duhovnik, se vozi na kanonsko vizitacijo v avtomobilu, ki ima radio, kateri mu svira na teh resnih cerkvenih obhodih dunajske valcerje in afrikanse šlagerje — če ostanemo samo pri takih nedolžnih stvarih...

»Z eno besedo, cerkev se mora reformirati — tako nadaljuje stari duhovnik — in sicer od znotraj, moralno in duhovno, in to od nje same, ker to je naloga, ki jo mora ona vsrčiti in v katero se drugi ne smejo mešati, pa ji potem ne bo treba se bati nikogar in ničesar. Ker pa našim vladikam in na tem, da bi se cerkev reformirala, so zdaj dvignili tako senzacijo, da odstranijo pozornost duhovništva od bistvenih potreb pravoslavne cerkve.«

Naši vladiki se zdaj ozirajo na Janjića, naj bi rešil pravoslavno cerkev in dvignil njen ugled. Če hoče pravoslavnost cerkev upostaviti svoj ugled, potem mora najprej pozvati na odgovornost Janjića in ga vprašati, kako se je mogel kot pravoslavni duhovnik vdrugič poročiti in sicer na civilen način, medtem ko njegova zakonita žena Aleksandra še živi. Njegov pristojni škof bi ga moral vprašati, kdaj je bral zadnjo svojo mašo in tako dalje, potem pa bi ga bilo treba javno pred saborno cerkvi razpiti, ga po cerkvenih predpisih in kanonih naše cerkve po glavi ostriti in obriti ter mu peti cerkvene pesmi, ki se ob takih prilikah pojejo, a ljudstvo bi moralo, kakor zapovedujejo naši kanoni, klicati: »Nedostojni! Nedostojni! Nedostojni!« Nato pa bi bilo treba pozvati na odgovornost cerkvena sodišča in škofo, ki tega niso z Janjićem takoj naredili, čim se je drugi civilno oženil. Tega Janjića je Peter Živković za časa svoje proklete diktature štiti in prepovedal spomine pokojnega rola Aleksija Ilića, tako da so jih morali sežgati, ker so podali točno podoba tega »bratitelja pravoslavja.« Ljudstvo se vprašuje kako, da naši nadškofje in škofo trpijo tega kozla v čredi Gospodovi. Mogoče se bodo izgovarjali, da ga ne morejo razpiti, ker ga brani poslaniška imuneteta. Prav, toda jaz bom dodal še to, da so z njim tudi jedli in pili, toliko na tamburice in plesali. Zato jim je ta Janjić tako mil in drag, kakor njihove lastne oči!...

Spopad z orožniki

Belgrad, 30. avgusta. AA. Dne 28. t. m. okrog 20.30 je okrajni odbor JRZ v Valjevu sklical v kavarni »Zlatibor« sestanek, ki ga je uradno prijavil in dobil dovoljenje zanj. Prav takrat so pa nasprotniki režima skrivaj zbrali svoje prijatelje z namenom, da napadejo lokal »Zlatibor« in da one, mogočijo sestanek. Pred začetkom sestanka so pristali opozicije z večino komunistov in drugih levic, čarjev, ki so bili dotlej skriti po okoliških in drugih bližnjih lokalih in pomešani med neprizadetim občinstvom, sedečim pred kavarnami in sprehajajočim se po ulicah, poskušali demonstrirati in napasti s kamenjem »Zlatibor« in pristaje JRZ, ki so stali zunaj, ker v kavarni ni bilo več prostora. Orožniški organi in občinska straža, ki so vzdrževali red, so razgnali demonstrante in napadalec in

Drobne domače in tuje

Belgrad, 30. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II z ukazom kraljevskega nameštstva je imenovan za namestnika predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića, dokler se bo mudil v tujini, notranji minister dr. Antun Korošec.

Spopad z orožniki

Belgrad, 30. avgusta. AA. Dne 28. t. m. okrog 20.30 je okrajni odbor JRZ v Valjevu sklical v kavarni »Zlatibor« sestanek, ki ga je uradno prijavil in dobil dovoljenje zanj. Prav takrat so pa nasprotniki režima skrivaj zbrali svoje prijatelje z namenom, da napadejo lokal »Zlatibor« in da one, mogočijo sestanek. Pred začetkom sestanka so pristali opozicije z večino komunistov in drugih levic, čarjev, ki so bili dotlej skriti po okoliških in drugih bližnjih lokalih in pomešani med neprizadetim občinstvom, sedečim pred kavarnami in sprehajajočim se po ulicah, poskušali demonstrirati in napasti s kamenjem »Zlatibor« in pristaje JRZ, ki so stali zunaj, ker v kavarni ni bilo več prostora. Orožniški organi in občinska straža, ki so vzdrževali red, so razgnali demonstrante in napadalec in

Od 1. - 12. septembra
LJUBLJANSKI VELESEJ

50% popusta na železnice, porobrodit. Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za Din 2-—

Razstava slov. novinarstva

Razstava »Indija« - Materi za otroka. - Umetnost. - Vrtnarstvo. - Eksotične ribice. Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt. Tekmovanje harmonikarjev 12. septembra. Krasno zabavišče. Velikomestni variete, popoldanske predstave zastoj. Vabimo Vas!

Letalska zveza Rim — Belgrad — Bukarešta

Belgrad, 30. avgusta. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, je italijanska letalska družba »Ala Littorio« po sporazumu med Italijo, našo državo in Romunijo vzpostavila letalsko zvezo med Rimom, Belgradom in Bukarešto. Na tej progi bodo obratovala velika trimotorna italijanska letala. Danes so na poskusnem letu prileteli na zemunsko letališče med drugimi italijanski general Pellegri, ravnatelj družbe »Ala Littorio« ter romunski vojaški ataše v Rimu. Letalo je nadaljevalo svoj pot v Bukarešto. Za vožnjo iz Rima čez Belgrad v Bukarešto bodo potrebovala letala samo 4 ure.

Prekoceanska radio-oddaja

Belgrad, 30. avgusta. AA. Program enajste prekoceanske oddaje kratkovalovne radijske postaje. V noči od 31. avgusta na 1. september med 1 in 2.15 bo kratkovalovna radijska postaja oddajala svoj enajsti prekoceanski spored:

Ob 1 državna himna in napoved sporeda v srščini, hrvaščini in slovenščini; Pelin-roža, slovenska pesem; g. Urbančič, koncertni pevec iz Zagreba poje dve istrski pesmi; Pismo iz domovine, bere ga g. Uloga v slovenščini; g. Paljetak, prvi jugoslovanski šansonier, poje 1. Marijana, 2. Adio Mare, 3. Na sinjem Jadranu; Poročila v srbohrvaščini in v slovenščini; g. Zorka Katinska poje »Zašto živim kad mi dobro nije«; napoved prihodnjega sporeda, znak kratkovalovne postaje, ob 2.15 pa državna himna.

Turškega brodovja ne bo

Istanbul, 30. avgusta. b. Za prihodnji mesec napovedani obiski turškega brodovja v Italiji in Jugoslaviji je odpovedan zaradi delavnosti tujih podmornic v turskih vodah.

Opozicija govori na cerkvenih dvoriščih

Belgrad, 30. avg. m. Včeraj popoldne sta poskušala svojo politično srečo v Sumadiji tudi glavni nosilce petomajskega režima Bogoljub Jevtić in Dragotin Kojić. V spremstvu bivšega poslanca Aleksa Obradovića sta se pripeljala v vas Trnovo v topolskem okraju ter imela tam politično konferenco na cerkvenem dvorišču.

Prvi je govoril dr. Kojić, bivši minister, znan srbski bogatin in bančnik, ki je med srbskimi kmeti zelo osovražen. Govoril je o razdolžitvi kmetov in kritiziral vladno uredbo. Kakor hitro so čuli kmetje prve besede, so se od vseh strani vsuli proti njemu s protestnimi vzkliki, da ni opravičen govoriti o tem vprašanju, ker je kot bančnik do svojih dolžnikov kmetov pobiral velike obresti ter je kot minister imel večkrat priliko rešiti to vprašanje, pa tega ni storil. Kmetje so bili silno razdraženi in je težko situacijo rešil domačin Aleksa Obradović ter pomirjeval ljudi.

Nekaj besed je spregovoril tudi Bogoljub Jevtić. Svoja izjavljanja je pričel s tožbo po izgubljeni oblasti. Dejal je, da je z oblasti moral oditi in da je sedanja vlada napravila v Sloveniji in na Hrvatskem »neznosno stanje« in da vlada tako stanje pušča zaradi tega, ker se pogaja s hrvatsko opozicijo. Njegova izjavljanja je ljudstvo sprejelo zelo hladno.

Seja Narodne banke

Belgrad, 30. avgusta. m. Danes je imel sejo upravni odbor Narodne banke, na kateri je bila končnovalovno odobrena polletna bilanca za 30. junij 1937. V načelu je bila sklenjena ustanovitev novih podružnic Narodne banke. Med drugim se bodo ustanovile podružnice v Leskovcu, Kragujevcu, Kos. Mitrovici, Slav. Brodu in Karlovcu. Vprašanje likvidnosti kreditov se ni obravnavalo, ker uprava banke še ni dobila od drugih zavodov vseh dodatnih podatkov, ki jih je zahtevala s svojih julijsko okrožnic.

Belgrad, 30. avgusta. m. Na otvoritev časnikarske razstave v Ljubljani odpotuje jutri tudi gosp. Stjepo Kobasica, predsednik uprave belgajске agencije »Avala« in član ravnateljstva glavnega glasila JRZ »Samouprava«.

Dunajska vremenska napoved: večinoma oblačno in deževno. Zagrebška vremenska napoved: Pričakovati je zjasnitev.

Prosvetni tabor v Moravčah

V nedeljo, 29. avgusta, je bil v Moravčah veličasten tabor, na katerem so govorili dekan g. Hafner, Miloš Stare, prosvetni inšpektor Ivan Dolenc ter župan Ivan Strcin iz Komende. Sveto mašo na prostem in pridigo je imel stolni kanonik g. dr. Michael Opeka. Popoldansko telovadbo sta počastila s svojo navzočnostjo gg. minister dr. Miha Krek in ban dr. Natlačen. Na sliki vidimo del udeležencev pri sv. maši pred moravško cerkvijo. Manjša slika pa nam kaže del fantov v krojih, ko korakajo v močnem spredu.

Tabor dolenskih kmetov na Zaplazu

Včeraj se je vršil na lep dolenski božji poti na Zaplazu pri Čatežu veličasten slavnosten kmečki tabor, ki ga je priredila okrajna organizacija Kmečke zveze pri Novem mestu. Peš, na vozovih in s kolesi so prihajale tisočere množice z vseh strani. Pozdravljali so jih mladi in slavoloki. Za lepo božjepotno cerkvijo je stala lepa tribuna, vsa ovita z vencici in zastavami v narodnih in državnih barvah. Krasil jo je napis: »Kmečki stan, največji stan, kmečki dan, najlepši dan.«

Najprej se je vršila za vse udeležence v cerkvi sv. maša, katero je daroval ob spremljevanju ljudskega petja mož in fantov čateški župnik duhovni svetnik Henrik Povše.

Takoj po sv. maši pa so se množice zgrnile okoli tribune, kakor živ venec pa so jo ovile de-

kleta v narodnih nošah. Bile so to gojenke iz Male Loke. Na tribuni so zavzeli mesta odličniki z ministrom dr. Kulovcem na čelu. Dalje so bili tam še banški svetnik D. Vebler in okrajni podnačelnik Presker.

Zborovanje je začel župan g. Brule, ki je najprej prečital pozdravne brzojavke kraljevskemu domu, predsedniku vlade in voditelju slovenskega naroda, notranjemu ministru dr. Korošcu. Nato so govorili g. banski svetnik D. Vebler, g. Brodar in minister Kulovec, ki je v lepih besedah nanizal krajeve misli o ljubem kmetu do rodne grude, ki je temelj njegovega zdravja in moči.

Popoldne se je večina udeležencev zbrala še enkrat v cerkvi, kjer so bile pete litanije Matere Božje.

Poglobitev kolodvora bo cenejša ko podvozi

Ljubljana, 30. avgusta.

Dopoldne je bila na magistratu zopet seja propagandnega odseka delovnega odbora za poglobitev ljubljanskega kolodvora. Sejo je vodil načelnik odbora dr. Stele, prisotni pa so bili po večini vsi člani odbora, predsednik delovnega odbora ing. Hrovat ter časopisni poročevalci.

Odeček je dokončno sklenil izdati poseben plakat, ki naj vse delo za poglobitev kolodvora v celotni javnosti čim bolj popularizira. Plakat je izdelal akad. slikar prof. Vavpotič.

Na seji je bilo med drugim ugotovljeno tudi, da so podrobni računi pokazali vsa neresnost in nesmiselnost onih, ki nasproti poglobitvi zagovarjajo nadvoze in podvoze. Taki podvozi, ki bi

jih bilo treba šeststo, bi zahtevali večji izkop zemlje, kakor pa celotna poglobitev proge. Razen tega so podvozi v Ljubljani dejansko nemogoči. Kdo naj na primer dobro in koristno izpelje podvoz na Gosposvetski cesti, kam naj bo potem usmerjen promet po dolgi Bleiweisovi cesti. Pametna rešitev obeh podvozov na Tyrševi in Gosposvetski cesti bi mogla biti edinole, če bi bila potem poglobljena tudi celotna Bleiweisova cesta vsaj med obema podvozoma. V druge podrobnosti podvozov, ki so že v drugih mestih pokazali zelo slabe strani, se niti ni vredno spuščati. Edina res učinkovita rešitev je v poglobitvi po načrtu ing. Dimnika, v tem so si zdaj strokovnjaki, mestna občina in banovina v Ljubljani edini, treba je o tem prepricati edino še Beograd. Estetsko rešitev poglobitve b. onajbolje pokazal model, ki bo razstavljen tudi na jezenskem velesejmu. Tam bodo tudi drugi nazorni prikazi o potrebi rešitve ljubljanskega kolodvorskega vprašanja.

Na seji se je obravnavalo tudi vprašanje, zakaj je prav zdaj tako pereče to vprašanje. Vsi vemo, da je poleg poglobitve kolodvora v Ljubljani enako nujna zgradba ceste iz Ljubljane k morju, tudi železniška zveza Slovenije z morjem ni nič manj pereča, prav tako zadeva ljubljanske bolnišnice. Izmed vseh vprašanj, ki so enako nujna in potrebna Sloveniji in Ljubljani, pa je poglobitev kolodvora in proge skozi Ljubljano prvenstveno važna prav zdaj zaradi tega, ker nam hočejo na kolodvoru s krpami nametati peska v oči.

Nova žrtev planin — mlad dijak

Dolgi vrsti grobov, ki so sprejeli v svoje hladno naročje žrtve prevelike ljubezni do naših planin, se je pridružil nov grob: vanj bo leglo mlado življenje dijaka II. letnika tehniške fakultete Antona Švajgerja. Ne srečna Švajgerjeva družina je tako izgubila mladeniča, ki ji je bil v veliko oporo in v katerega je stavljal najlepše upe za bodočnost. Anton Švajger je v nedeljo napravil turo na Prisojnik. Prišel je na vrh brez vsake neizgode in ga je doletela ne sreča šele na povratku. S Prisojnika je odhajal v spremstvu delavca Alojzija Bratina. Nekje na snežišču se je Bratin, ki je nič hudega sluteč hodil pred Švajgerjem, zdelo čudno, da je za njim vse tiho. Ozrl se je in na svojo veliko presenečenje opazil, da je Švajger izginil brez sledu. Nekaj časa ga je klical, ker pa je bilo to brezuspešno, se je vrnil po poti in ga iskal vepovsod. Po dolgem trudu ga je nazadnje res našel: ne srečni mladenič je ležal na neki skali pod snežiščem vse razbit in krvav.

Bratina je odhitel po pomoč. V koči na Gozdu je bil prav ta čas šolski upravitelj gosp. Pečar iz Kranjske gore, ki je z Bratinom takoj odhitel na kraj ne sreče. Ponesrečenemu mladeniču pa ni mogel več pomagati. Rane, ki jih je pri padcu dobil po vsem telesu in tudi po glavi, so bile smrtno. Gosp. Pečar je obvestil SPD v Kranjski gori, ki je včeraj, t. j. v ponedeljek jutraj, odposlalo petčlansko ekspedicijo na Prisojnik. Ekspedicija je mlado žrtev planin prenesla v koč na Gozdu, odondod pa so ponesrečenca odpeljali v Kranjsko goro, kjer bo pokopan.

S hudo preizkušenimi starši sočustvuje vsak, ki je mladega in prikupnega mladeniča poznal.

Tabor mož in fantov v Slovenskih goricah

V dolgi vrsti prosvetnih taborov trojiški tabor ni bil najzadnji. Že na predvečer se je trg odel v slovesno obleko, skoraj vse hiše, razen par izjem, so razbesile zastave in razsvetile okna ter se odele v zelenje. Po trgu se je razvil spreved z baklami. Z veseljem petjem in navdušenim vzlikanjem so fantje in dekleta dali duška narodnemu in državnemu čustvovanju. — V nedeljo pa je vse trg oživel. Od vseh strani so prihajali navdušeni fantje in zavedni možje. Na telovadišču se je uredil spreved, kakršnega trojiški trg redkokdaj vidi. Na čelu spreveda so jezili zastavni fantje na domačih konjih z veliko državno zastavo na čelu, nato krepka četa fantov v krojih, mladi in ostali fantje in možje. Vsa ta množica, pomnožena z ogromno maso ostalega občinstva, ki je spreved opazovalo in navdušeno pozdravljalo, se je strnila pred samostansko cerkvijo pred oltarjem Marije Pomočnice. Na prižnico je skopil konziar, svetnik in vedno navdušeni dekan Franc Sal. Gomilšek. V kleni besedi je zajel mlada srca ter pokazal pot, ki jo naj hodijo. Da postanejo svetlo upanje staršev, krepka opora svele Cerkve in stebel slovenskega naroda ter jugoslovanske države. Sv. mašo, med katero so vsi navzoči peli lepe ljudske nabožne pesmi, je opravil p. Ildefonz Langerholz. Takoj po maši je domači župnik in gvardijan p. Pintar otvoril slavnostno zborovanje s pozdravi mlademu vladarju, Nj. Vel. kralju Petru II., knezu namestniku, narodnemu voditelju dr. Korošču in prevzvišenemu nadpastirju škofu dr. Tomažiču. V imenu občine je v krepkih besedah pozdravil zborovanje župan dr. Marjan Stupica. Slavnostni govornik g. Marko Kranjc je v svojem globoko zasnovanem govoru prikazal borbo za slovenstvo ob naši severni meji. Poudaril je zlasti, kako Nemci umetno delajo na to, da bi se čim več Nemško govorilo, da bi lahko tako prikazali ozemlje slovenskega Štajerja kot nemško ozemlje. Ostro je nastopil tudi proti tistim, ki gredo na jug, pozabijo materni jezik ter ko pridejo domov, pačijo slovenščino ter jo mečajo s hrvatskimi ali erbskimi izrazi. — Drugi govornik, svetnik kmetijske zbornice Jože Spindler, je poudaril potrebo stanovske samozavesti in stanovske izobrazbe. — Zastopnik Fantovske podzveze Mirko Geratič iz Maribora je kratko in krepko naglasil pomen prosvetnega in telesnovzgojnega dela v smislu gesla: Bogu otroci.

PALMA

gumijaste podpetnice.

Jugoslovenski izdelatek.

Dobe se pri vsakem čevljarskem mojstru

Oltarje podirajo!

Vojnik pri Celju.

Na vse mogoče atere in skandale, zasebne in javne smo že navajeni, kaj tako nezaslišanega, kakor preteklo nedeljo, t. j. 29. t. m. pa se v našem nemirnem trgu še ni zgodilo. Obhajali smo praznik sv. Jerneja, larnega patrona z običajno procesijo skozi trg. Najsvetejše je nosil č. g. kanonik Zagar Pavel. V sredi trga pa je prišlo sporočilo: tretji oltar je podrt in razbit. Stal je v bližini dr. Mikuševih hiš. Ko se je procesija pomikala mimo Mikuševih hiš, je skočil naenkrat tik pred Najsvetejšo človek, očitno s izizvalnim namenom. Ne daleč proč pa je stala gruča tovaršev, da bi mu v slučaju potrebe priskočili na pomoč. Pa ni bilo potrebno. Ljudje so ohranili mirno kri. Ker je bil oltar podrt, se je četrti evangelijski pel v larni cerkvi. Katoliško ljudstvo se bo s studom in zaničevanjem obrnilo od človeka, ki na tako kru način žali njegova verska čustva, oblast bo pa, kakor upamo, enkrat za vselej napravila takšnemu nečuvnemu početju konec.

Kako so Kalobjani pregnali gosenice

Sv. Rupert n. Laškim, 28. avg.

Od vseh strani naše Slovenije je slišati, da so gosenice glogovega belina letos do mala popolnoma uničile vse kapusove nasade. V laškem okraju vidiš povsod, kamor stopiš na polja, prazna, v zrak štrleča rebra našega zelja: kapusova gosenica je nastopila povsod v neverjetnih množinah. Ko so gosenice eno njivo uničile, so se valile v skupnem valu čez njive, travnike in ceste do bližnjega željnega nasada, kjer so nadaljevale svoje uničevalno delo. Povsod so zlasti gospodinje storile, kar so vedele in znale, da bi rešile zelje; a vse škropljenje s pepelom, modro galico in tudi petrolejem je bilo zaman.

V neki župniji celjske okolice pa so vendar ljudje rešili večino zeljnih nasadov; g. župnik v Kalobju je ob nastopu glogovega belina v cerkvi ljudstvo opozoril na nevarnost tega metulja; pozval je starše, naj pošljejo otroke-šolarje, ki imajo sedaj počitnice, na zeljne njive in naj s primernimi vejami uničujejo letečega metulja; gospodinje pa naj na zeljnatih vevah pobirajo že pritrjena jajčka glogovega belina, ki so imela obliko rumenih keplic. Ljudje so gospoda ubogali, pravočasno zatirali metulje in njih jajčka ter tako skoro splošno rešili vse kapusove nasade v župniji. Lahko se računa, tako je rekel nek uvidni gospodar, da so Kalobjani s tem pravočasnim, pametnim ravnanjem rešili najmanj 50.000 din gospodarskega premoženja.

Res škoda, da niso kmetje bili pravočasno opozorjeni na goseničjo nevarnost.

Paris 30. avgusta

Od 20. t. m. se muči v Parizu v svrhu nakupa najnovjših modelov

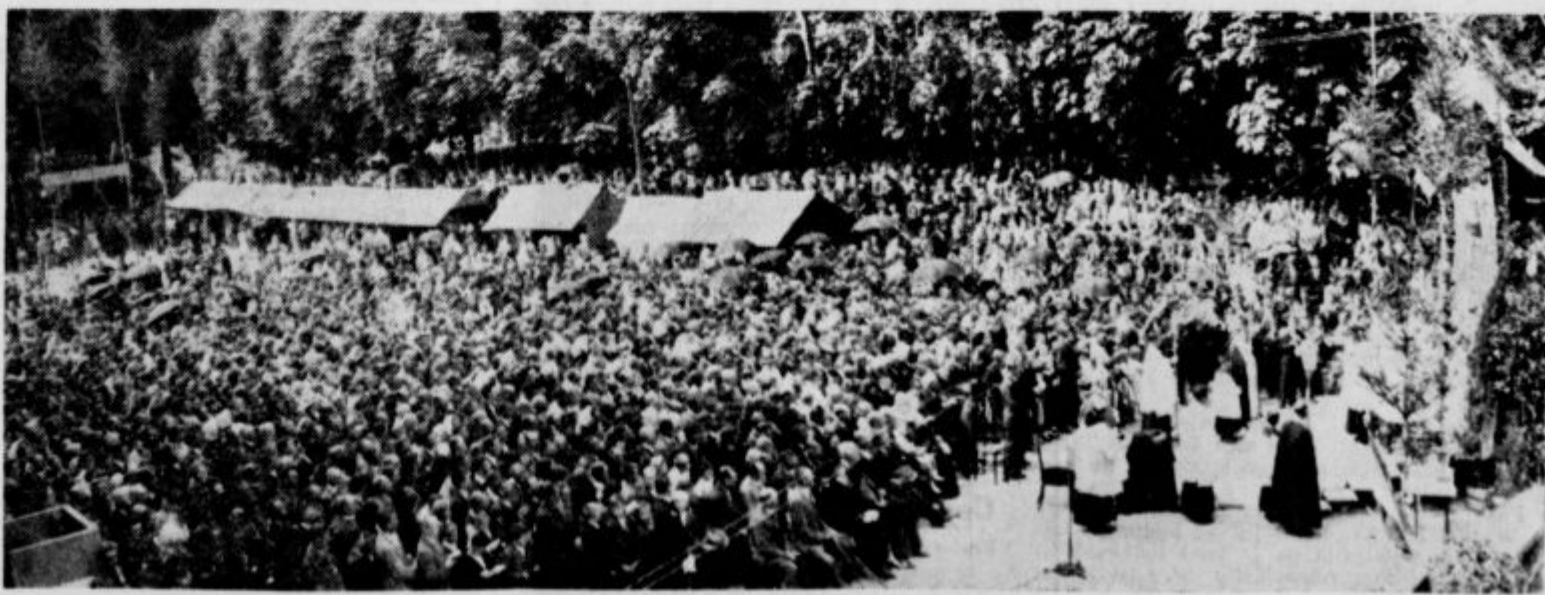
Ivanka Stegnar
lastnica modnega salona

Vsak dobi besedo da v našem listu pove svoje mnenje o naši srednji šoli!

Otvorjamo namreč anketo

ali naša gimnazija, oziroma realna gimnazija, ustreza sodobnim potrebam? Predvsem, ali ustreza potrebam slovenskega naroda? Ali ima stika z življenjem in ali zahteva premalo ali preveč od mladega človeka? Kaj sodite o tvari, ki jo podaja naš srednješolski pouk, in kaj o vrednosti njene osebnosti vzgoje, ki naj mladega človeka usposobi za življenje, ga usmeri po trdnih načelih in ga utrdi v človeka? Ali se vam centralistični sistem našega šolskega ustroja zdi pravilen in če ne, kako naj se tudi naše srednje šolstvo preuredi, da bo čim več pomenilo za izobrazbo in vzgojo našega naroda v duhu našega naroda in v korist njegove kulture ter napredka pa državni skupnosti? Kako si predstavljate reforme srednje šole tudi v vseh drugih ozirih? Kaj sodite o naših učnih knjigah in o stroških za šolanje?

Anketo otvorjamo takoj. — Prispevki naj bodo kajpada stvarni in ne daljši ko 100 do 120 vrst. V prepričanju, da bodo koristili našemu šolstvu in bodo v pomoč poklicanim činiteljem, ki se trudijo za izboljšanje, vabimo k sodelovanju vse, ki se za srednje šolstvo zanimajo in ki jim je vzgoja našega naraščaja pri srcu; posebno zanimivo in vredno bo, kar bodo vedeli povedati starši.

Preteklo nedeljo je bila na Brezjah velika bojvniška slovesnost, ko je ljubljanski škof dr. Rožman blagoslovil temeljni kamen za spomenik padlim slovenskim vojakom. Slavnosti se je udeležil poleg beograjskega nadškofa dr. Ujčiča zastopnik kneza namestnika Pavla polkovnik Pavlič, ban dr. Natlačen, celjski opat Jurak kot zastopnik obolelega mariborskega škofa ter konjiški arhidiakon Tovornik. Slika nam kaže velikansko množico ljudstva na trgu pred cerkvijo med govori

Nezaposlenost pada, proizvodnja narašča

Mednarodni urad za delo objavlja celo vrsto statistik o zaposlitvi delavstva in nezaposlenosti v svetovnem obsegu. V naslednjem podajamo v izveščku te tabele, ki nam kažejo zaposlenost delavstva na svetu od leta 1929, češar podatki so vzeti kot 100:

	zaposlenih nezaposl. efektivnih industrijska delavcev delavcev delov. ur. produkcija	100	100	100
1929	100	100	100	100
1930	92	164	88	86
1931	83	235	76	75
1932	75	291	64	63
1933	78	277	69	71
1934	85	225	74	77
1935	88	196	78	85
1936	83	151	85	96
marec 1937	113			
1937	97			

Iz vseh teh podatkov je razvidno, kako zelo se je izboljšala industrijska konjunktura po vsem

svetu. Seveda pa so te številke rezultat vseh podatkov iz najvažnejših industrijskih držav. V nekaterih je zaposlenost narasla veliko bolj kot v drugih. Če pogledamo indekse industrijske proizvodnje, kakor ga posnemamo iz avgustovega statističnega mesečnika Zveze narodov, potem vidimo velike razlike. Če vzamemo pri vseh državah za podlago leto 1929, in sicer a 100, je bil najnovejši indeks industrijske proizvodnje naslednji: Nemčija 118.1 (maj 1937), Avstrija 107 (maja), Belgija 88 (maja), Bolgarija 111 (maja), Kanada 102.5 (junija), Čile 129 (maja), Danska 136 (junija), Estonaka 131 (junij), severnoameriške Zedinjene države 96.6 (junij), Finska 135 (junij), Francija 73 (junij), Grčija 160 (marc), Madžarska 131.6 (zadnje četrtletje 1936), Japonska 172.7 (april), Letonska 139.2 (junij), Norveška 133.5 (junij), Holandija 97.5 (junij), Poljska 84.2 (junij), Anglija 122.9 (prvo četrtletje 1937), Švedska 142 (junij), Češkoslovaška 101 (maj) in Rusija 414 (decembra 1936).

Diskontna obrestna mera v nekaterih državah

Pretekli teden je Federalna rezervna banka znižala diskontno obrestno mero od 1.5 na 1%. To je najnižja obrestna mera v zgodovini banke, ki kaže, da hoče Amerika še dalje s pomočjo nizke obrestne mere dajati pogona gospodarskemu razmahu.

V naslednjem podajamo po sedanjem stanju višino obrestne mere emisijskih bank večine držav na svetu:

- 1% New York (od 27. avgusta 1937).
- 1.5% Curih (od 28. novembra 1936).
- 2% London (od 30. junija 1932), Bruselj (od 15. maja 1935), Amsterdam (od 1. decembra 1936).
- 2.5% Stockholm (od 1. decembra 1933).
- 3% Bombay (od 28. novembra 1933), Praga (od 1. januarja 1936).
- 3.25% Tokio (od 6. aprila 1936).
- 3.5% Dunaj (od 10. julija 1935).
- 4% Berlin (od 22. septembra 1932), Helsinki (od 3. decembra 1934), Budimpešta (od 29. avgusta 1935), Oslo (od 7. decembra 1936), Kopenhagen (od 19. novembra 1936), Gdansk (od 1. januarja 1937), Pariz (od 3. avgusta 1937), Lizbona (od 11. avgusta 1937).
- 4.5% Bukarešta (od 15. decembra 1934), Reval (od 1. oktobra 1935) in Rim (od 18. maja 1936).
- 5% Varšava (od 26. oktobra 1933), Belgrad (od 1. februarja 1935) in Madrid (od 15. julija 1935).
- 5.5% Kovno (od 1. julija 1936) in Riga (od 1. novembra 1936).
- 6% Sofija (od 6. avgusta 1935) in Atene (od 4. januarja 1937).

Proizvodnja in potrošnja čevljev

Po tedniku Borovo posnemamo o svetovni produkciji in porabi čevljev na vsem svetu naslednje podatke:

Svetovno produkcijo je cenili na 1.062.000.000 parov in so največji producenti te države: USA 415.227.000 parov, Anglija 130.000.000, Rusija 115.000.000 (po drugi verziji 45.000.000), Nemčija 76.000.000, Francija 50.000.000, Češkoslovaška in Italija po 30.000.000 parov, Belgija 16.5, Nizozemska 16, Poljska 15, Španija 13, Švedska 10 milij. itd. V srednji Evropi je producirala Jugoslavija 4.125.000 parov, Avstrija 6.100.000, Švica 8.200.000, Grčija 5.250.000, Madžarska 5.000.000, Romunija 4.500.000 parov itd.

Druga tabela pa nam daje pregled potrošnje obutve tako usnjene kot gumijaste; ti podatki so tudi proračunani na enega prebivalca ter nam dajejo naslednjo sliko:

Severnoameriške Zedinjene države 3.73 para na 1 prebivalca v letu 1936, Češkoslovaška 3.25, Anglija 3.15, Avstrija 2.98, Kanada 2.97, Švedska 2.75, Nova Zelandija 2.66, Belgija 2.54, Holandija 2.25, Nemčija 2.08, Švica 2.08, Francija 1.95, Argentina 1.82, Danska 1.71, Norveška 1.64, Južnoafriška Unija 1.56, Avstrija 1.20, Italija 1.09, Rusija 1.09, Madžarska 0.68, Bolgarija 0.74, Jugoslavija 0.67, Romunija 0.65, Japonska 0.57 in Kitajska 0.06 para na 1 prebivalca. Jugoslovanska potrošnja se razdeli: usnjena obutve 0.4 para na 1 prebivalca, gumijasta 0.25 na 1 prebivalca. Naša država daleč zaostaja za povprečjem, ki je znašalo za ves svet po teh virih 0.83 para obutve na 1 prebivalca.

Kulturni obzornik

Dr. Adolf Režek:

Zgodovina Rogaške Slatine

Iz prošlosti vrela mineralnih voda Rogaške Slatine.

Izšla je zgodovina najbolj znanega in najstarejšega kopališča in zdravilišča v Sloveniji, namreč naše Rogaške Slatine, ki jo je napisal Hrvat dr. A. Režek iz Varaždina in izdal s pomočjo banovine v okusni prirodni obliki (str. 172). To je že tretja pomembnejša publikacija o Rogaški Slatini v letošnjem letu (med pomembnejše stejem Kidričev pregled zgod. razvoja Rog. Slatine v slikah in memoarih, kakor ga je dal v Kovarčevem zborniku ter nemško zdravniško-kemično razpravo na 134. str. dr. M. Grossa: Die Gallenstein Krankheit und die Choleopathia mit einem Anhang über die Triakkur vom Rogaška Slatina). Znak, da zanimanje za naše mineralno zdravilišče raste ter da se tudi merodajni faktorji zavedajo važnosti in potrebe po novem razmahu starega slovenskega zdravilišča.

Režekova knjiga ni važna samo s turistično-propagandnega stališča, temveč ima velik pomen za spoznavanje slovenske dežele sploh ter med lokalnimi zgodovinarji, ki so zadnja leta izišle, vzemena po svoji strojni znanstveni obdelavi ter metodi gotovo prvo mesto. Koliko ogromnega truda je stal samo pregled čez vse literaturo o Rogaški Slatini, ki je tu privrati sintetično obdelana in v dodatku kronološko urejena. O važnosti in potrebi takega zgodovinskega pregleda o početkih in rasti Rogaške Slatine ter o nadaljnjih nalogah v raziskovanju zgodovinske problematike tega zdravilišča govori v predgovoru vsušč profesor dr. Kidrič, domačin od Sv. Križa. Celo vrsto še neraziskanih vprašanj je nanašal v svojem, devet strani obsegujočem uvodu, ki je obenem tudi najlepše priznanje Režekovu trudu in dosežnemu

uspehu. Kako velik napredek je napravila historiografija Slatine v zadnjih letih, je dokaz to, da se je monografija iz l. 1932. naslanjala na 80 predhodnih, do tedaj znanih del, dočim je Režek zbral 366 člankov, ki so bili kdaj napisani o Rogaški Slatini, pretehtali njih vrednost in njih izsledke uporabil v priučujoči sintetični zgodovini.

Zgodovino kraja je Režek razdelil na štiri dele. Prvo dobo šteje od začetka, to je od rimskih časov, iz katerih datira spomenik, ki je misliti, da so bili vrelci znani že takrat, pa preko časa celjskih grofov do posesti nemških plemičev Rohatz, ki so dali kraju ime ter do prve kmetijskih (alkemijskih) raziskavanj slatine, do l. 1685. Drugo dobo zasleduje od prvih bolnikov, ki so tu iskali zdravja in so bili Ungnadov, oz. eden od slavnih bratov Zrinjskih, neugotovljeno ali hrvaški ban Nikola, ali mučenik iz Dunajskega Novega mesta ban Peter. Tako opisuje prve početke zdravilišča, prve oskrbnike in prve raziskovalce Rogaške Slatine in lokalne zgodovine, podčrta Rogaško Slatino kot eno najstarejših avstrijskih zdravilišč. Govori o prvem razpečavanju slatine, za kar je dobil dovoljenje dunajski gostilničar Frank radi zaslug pri turški oblegi Dunaja. Poneže je zdravilišče prišlo v oblast dunajske lekarniške zbornice, za časa katere beleži največji razcvet. Po razpustu društva pridejo vrelci v roke mešanov, kar pripelje v propadanje, dokler ne pridejo v oblast štajerskih deželnih stanov. Tretja doba traja od tega časa (1803) do 1908, ko je Rogaška Slatina dobila sedanje lice in se začela sistematična izraba slatine. Četrto dobo (1908 do 1918) predstavlja delo na zgradbi vrelcev, ki jih Režek analizira in zgod. razvojno zasleduje vsak nov knjiž. vnos k poznanju slatine, ki je tedaj dobivala svetovni sloves. Peto razdobje pa predstavlja zadnji čas, ko je prišlo Rogaško zdravilišče v last banovine. Stanje ni napredovalo in lice zdravilišča se ni spremenilo z nobenim novim delom. Šele zadnji dve leti se vidi napredek in volja pristojni ki obsežnim pripravljalnim delom in načrtu ureditvi vsega področja Rogaške Slatine, nekako tako, kot je bilo zamisljeno l. 1907.

Novo cene pšenice v Franciji. Oredni zavod za žito je določil letos uradno ceno za pšenico na 180 frankov za slo, lani je znašala 140 frankov. V prostem prometu je bil tečaj za pšenico lani povprečno 112.65 franka.

Mednarodni borzni indeks je od 14. do 21. avgusta padel od 78.7 na 75.3 (stanje na koncu 1927 — 100). Posebno znan je bil padec v Newyorku, potem Parizu in Londonu.

Borza

Dne 30. avgusta 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt na naših borzah ostal neizpremenjen na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.35—8.45 v Zagrebu na 8.315—8.415, v Belgradu na 8.31—8.41.

Grški bini so beležili v Zagrebu 29.73—30.43, v Belgradu 29.90—30.60.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.88 do 13.08, v Zagrebu na 12.845—13.045, nadalje so beležili v Zagrebu za konec septembra 12.85 do 13.05, za sredo oktobra 12.96 blago, za konec oktobra 12.96 denar, za sredo novembra 12.86—13.06, za konec novembra 12.85—13.05 in sredo decembra 12.86—13.06. V Belgradu so beležili 12.8708 do 13.0708.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 833.000 din, v Belgradu 5.968.000 din. Efektivni promet je dosegel v Belgradu 2.500.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2394.66—2409.25
Berlin 100 mark	1744.02—1757.90
Bruselj 100 belg	731.55—736.61
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.36—217.42
Newyork 100 dolarjev	4311.—4347.32
Pariz 100 frankov	162.11—163.55
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Curih: Newyork 435.75, Pariz 16.28, Berlin 175.10, Amsterdam 250.175, Bruselj 73.50, Milan 22.95, London 21.6275, Kopenhagen 96.55, Stockholm 111.525, Oslo 108.70, Helsingfors 9.565, Praga 15.20, Budimpešta 86.25, Carigrad 3.50, Atene 3.95, Dunaj 80.60—82.15, Varšava 82.40.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. pos. 89—90, agr. 53 do 54, vojna škoda promptna 408—410.50, begl. obv. 75.50—77.4% sev. agr. 51—53, 8% Bler. pos. 92 do 93, 7% Bler. pos. 84.25—85.25, 7% pos. DHB 98—100, Trboveljska 265—275.

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. pos. 90 den., agr. 53.50—54, vojna škoda promptna 407 do 408 (407), begl. obv. 76 den., dalni. agr. 74.50 den., 4% sev. agr. 52.50 den., 8% Bler. pos. 93.25—94, 7% Bler. pos. 84 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 82 den. Delnice: NB 7.200 den., Priv. agr. banka 197 den., Trboveljska 270 den., Gutmann 45—50, Danica 35 bl., Osj. liv. 200 den., Osj. sladk. tov. 185—200, Dubrovačka 395—425, Jad. plov. 400 den., Oceania 300 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% invest. pos. 93.50 denar, agr. 53.50—54, vojna škoda promptna 408.50

Šanghaj — trgovsko središče Kitajske

V vseh listih čitamo vesti z bojišč pri Šanghaju in včasih se komu zdi, da tamošnje kitajske pokrajine niso dovolj obljubene, tako da se po njih lahko bojujejo stotine vojaštva. Toda kitajsko-japonski boj je razvnel stredi bogatih krajev Kitajske, sredi milijonskega mesta.

Šanghaj je danes ogromno mesto, ki ima nad 3 milijone in četr prebivalcev. Bil pa je že od nekdaj veliko in znano trgovsko mesto, saj je bil že leta 1360 povzdignjen med kitajskimi mesti v skupino mest z imenom hien, torej mesta tretje vrste. Že sredi 19. stoletja je štel 400.000 prebivalcev. Največji napredek pa je doživel Šanghaj, ko je bil leta 1843 odprt obnem z nekaterimi drugimi kitajskimi pristanišči za evropski promet.

Šanghaj se deli v tri dele: kitajski del, mednarodno koncesijo in francosko koncesijo. V kitajskem delu, ki se nahaja južno od francoske koncesije, živi nad pol milijona ljudi. To je prav za prav staro kitajsko mesto. Kitajske pa moramo smatrati tudi vse ostale dele mesta, ki so se razvili na vseh straneh mednarodnih koncesij in ki štejejo okoli 2 milijona prebivalcev. Tudi v tem delu se nahajajo številna podjetja tuje kapitala, posebno angleškega.

Med koncesijami je največja takozvana mednarodna, v kateri živi nad 1.100.000 ljudi in v kateri so nastanjena številna angleška, ameriška in

—409 za konec decembra 407.50 denar, begl. obv. 77—77.25 (77.25), daln. agr. 75—75.50 (75.25), 4% sev. agr. 52.50—53, 8% Bler. pos. 93.50 den., 7% Bler. pos. 84.25—85.25, 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 86—87, Delnice: NB 7.250 den., Priv. agr. banka 199 den. (200.50, 199.50).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. 78 do 79 2% 167 do 169, srem. in slav. 77 do 78 kg 165 do 167, ban. 78 do 79 kg 161 do 170, bč. ladja Tisa 78 do 79 kg 171 do 173, bč. ladja Begej 170 do 172, vse po 2%, ostala pšenica ne notira. — Koruza: bč. in srem. 91 do 92, ban. 88 do 89. — Moka: bč. in ban. Og. 262.50—272.50, št. 2. 242.50—252.50, št. 5. 222.50—232.50, št. 6. 192.50—202.50, št. 7. 162.50—172.50, št. 8. 122.50—127.50, srem. in slav. Og. 237.50—267.50, št. 2. 237—247.00, št. 5. 217.50—227.50, št. 6. 187.50—197.50, št. 7. 157.50 do 167.50, št. 8. 122.50—127.50. — Ostalo neizpremenjeno. — Tendence prijazna. — Promet živahen.

Sadjarška razstava in kongres

»Sadjarke in vrtnarsko društvo« bo priredilo v času od 24. oktobra do 1. novembra v Mariboru, središču našega sadjarstva in sadnega izvora I. banovinsko sadjarško razstavo in sadni sejem pod pokroviteljstvom gospoda bana. Vse priprave, ki so v polnem teku, vodi posebni pripravljalni odbor. Sodelovanje je že do sedaj prijavilo nad 50 podružnic in veliko posameznih sadjarjev. Za razstavo se prijavljajo tudi druge banovine, ki žele prikazati svoje sadje, kar bo za naše sadjarje zelo zanimivo in poučno.

Velika sadjarška razstava bo nazorno pokazala napredek našega sadjarstva po vojni, posebno v zadnjih 15 letih. Vsa prireditve, ki bo največja od vseh v zadnjih letih prirejenih razstav, bo izvršena po točno določenem načrtu, pri katerem izvršitvi bo sodelovala tudi banovina po vseh kategorijah in ustanovah. Razstavile bodo razne tu- in inozemske trdke razno orodje, stroje, sredstva za zatiranje sadnih škodljivcev itd.

Na sadnem sejmu bodo vložene vagonke množine namiznega sadja v predpisanih zabojih. Zunanji trg se že sedaj zanima za ta sejem in prihajajo že prijave sadnih trgovcev iz inozemstva.

V dneh sadjarške razstave in sadnega sejma bo v Mariboru tudi sadjarški kongres, katerega se bodo udeležili strokovnjaki iz vse države. Kongres bo odprt 24. oktobra. Dne 25. oktobra bodo referali strokovnjakov o važnih vprašanjih našega sadjarstva.

Od naših strokovnjakov bo predaval ravnatelj vinarske in sadjarške šole iz Maribora b. Priol Josip, o ciljih in nalogah načrtnega sadjarstva, prof. Vardian Franc, iz St. Jurja ob juž. žel. pa bo podal zgodovinski opis slovenskega sadjarstva. O drevesnicah v Sloveniji bo poročal G. Dolinšek Ivan, predsednik drevesničarskega odelca SVD.

Velikopotezne prireditve bodo brez dvoma povzdignile zanimanje za naše sadjarstvo in odprle našemu sadju pota na svetovna tržišča.

Dosedanje prijave kažejo, da bo to prvovrstna in največja sadjarška prireditve, ki bo dostojno predstavila naše sadjarstvo tu- in inozemstvu.

druga tuja podjetja. V njej živi okoli 37.000 tujcev, ki so podvrženi posebni zakonodaji. Predalec bi nas dovedlo, če bi naštevati vsa podjetja tuje kapitala v tej koncesiji. Omenjamo pa samo, da je na Kitajskem vloženo okoli 150 milij. funtov angleškega kapitala, to je 36 milijard dinarjev in od tega v Šanghaju 77%, le 7% pa v Hongkongu na južnem Kitajskem. Polovica angleške trgovine s Kitajsko gre skozi Šanghaj.

Tretji del mesta je takozvana francoska koncesija, v kateri živi poleg 478.000 Kitajcev še nad 20.000 tujcev, med njimi 11.828 Rusov, 2648 Angležev, 2342 Francozov, 1791 Američanov, 821 Nemcev itd. V tej koncesiji delajo poleg francoskih tudi še številna angleška in ameriška podjetja, pa tudi nekatere srednjeevropske tvornice, ki imajo trgovino s Kitajsko, imajo tam svoja zastopstva.

Se ena zanimivost: v takozvani mednarodni koncesiji so cene zemljišč dosegle tako visoke cene, ker so vsi Kitajci silili v mednarodno koncesijo, da se n. pr. ob glavni cesti mednarodne koncesije Bund plačujejo stavbiščja po 300.000—350.000 funtov za akr (akr ima 0.49 ha) in stane torej 72 do 86 milijonov dinarjev.

Vsaka slovenska hiša dopisuje na dopisnicah SV. CIRILA in METODA. Na vsaki pošti samo Din 1'—.

storil, predvsem pa, da je prebil sovražno mnenje o inferiornosti pesništva katoliškega nazornega sveta, ki je vladal še splošno ob njegovem nastopu.

POLETNO GLASBENO SREDIŠČE SLOVENSKE IN »JUTROVE« KRIK.

Pred nekaj dnevi sem bil opozorjen, da se je v Ljubljanskem »Jutru« dne 25. avgusta t. l. zaletaval na prav poseben način neki J. S. Z. v moji sestavek »Poletno glasbeno središče Slovenije« v »Slovenec« z 21. 8. t. l., v katerem sem zvržen drugega omenil tudi gostovanje slovenske narodne opere v Rogaški Slatini dne 14. in 15. avgusta t. l. Nasprotovale bi mojim pojmom o čisti, da bi na »strokovnostjo«, »duhovnostjo«, dvomnosti in podtikanja ter očitke pristranosti »Jutrovega« sodelavca J. S. Z.-ja odgovarjal na tem kraju. J. S. Z. se pa dela tudi za branila pevcev, ki sem jih »prezrl« (obe glavni pevki-sopranistini) in ki ga »na odru menda niti opazil nisem« (Marjana Rusa) in drugih. J. S. Z.-ju za to »brambor« po mojem prepričanju noben resen operni umetnik ne more biti hvaležen. Ne zaradi J. S. Z.-ja in njegovega umskega izdelka, ampak zaradi tistih, ki so slučajno prebrali in izdelek, pripominjam, da o »Seviljskem brivcu« nisem podrobno poročal za to, ker je bila ta opera 14. avgusta t. l. v Rogaški Slatini letos že drugič vprijetorjena ter je »Slovenec« priobčil že 23. julija t. l. o nji dalje poročilo. O »Prodani nevisti« sem pa pisal malo obširneje, je pa »Maruška« ge. Gjurgjenčev že dobro znana vsu slov. gledališkemu občinstvu. Mogoče pa komu ni všeč tudi tisto, o čemer sem prav za prav pisal v sestavku »Poletno glasbeno središče Slovenije«, namreč natavitev slovenskega poletnega glasbenega središča v slovenski Rogaški Slatini? Jugoslovenom in bivšim orjuncem ta stvar najbrž ni po volji. J. S. Z. naj si zapomni, da je slovenska beseda za »član« »slov.« »Jutru« pa čestitam ob novi kritični moči, ki mu pomaga polniti s takimi izdelki zehajoče predele.

Dr. R.—i.

S kugo nad mladino

Ko si je boljševizem skušal podjarmiti Španijo, so boljševiški agitatorji iznova sprevideli, kako je važno, da imajo mladino za seboj. Komunistične mladinske organizacije so jedro mednarodnih brigad. Take brigade pa se napravijo samo z neprestano agitacijo boljševiške in od boljševikov razvnete mladine. Dalje si voditelji kominterne obetajo čim hitrejšo izpolnitev svojih znanih ciljev: da bo po vsem svetu rdeča enotna fronta pod komunističnim poveljstvom. Obetajo si tudi, da se bodo z mladinskim boljševizmom čim prej razkrojile kulturne, moralne in verske pred-

Francove čete v osvobojenem Santandru: oče vojak objema svojo hčer, ki jo je po večmesečni ločitvi našel v Santandru.

stave in da se bo vtihotapila v obzorje širnega sveta idealna podoba sovjetskih uni.

Zato je boljševiška agitacija med mladino vsak dan hujša. Po vseh deželah so ustanovili časopise in liste nalašč za razkroj mladine; ti časopisi in listi prejemajo čim več denarnih podpor iz Moskve, ki se zmeraj večajo.

Najvažnejša boljševiška glasila za pridobitev mladine v rdeči labor so:

V Franciji izhaja tednik »Avant-Garde« v nakladi 80.000 števil, ki doseže s posebnimi številkami tudi 100.000 izvodov. Poglavitna snov je propagiranje komunistično poveljane rdeče enotne fronte, v katero naj bi vetopila mladina socialno-demokratskih krogov. Teoretični članki se bavijo z vso marksistično-boljševiško miselnostjo in skušajo dokazati pravilnost razvoja od Marksa preko

Lenina do Stalina. O današnjih strahotnih razmerah v Sovjetski uniji objavljajo popolnoma napačno, lepo naslikano podobo, ki se nato pojavi kot slavni rezultat tega razvoja. Kulturnoboljševiške-mu razkrojevanju služijo večkrat razprave o ljubezni in morali, ki opravičujejo sleherno razvrtnost in blato. Neskončna nevarnost, ki pomeni ta list za francosko mladino, je razvidna iz tega, da je zdaj »Avant-Garde« največji mladinski list Francije. — Šele pred nekaj meseci je bil ustanovljen list komunistične mladinske zveze za žensko mladino; to je mesečnik »Mlada dekleta Francije«, čigar naklada radi denarne podpore iz Moskve neprestano raste.

V Belgiji izhaja vsak dan »Jeunesse Nouvelle«. Tu se je rdeča enotna fronta tudi že uresničila. List je glasilo komsolcev in mladih socialistov.

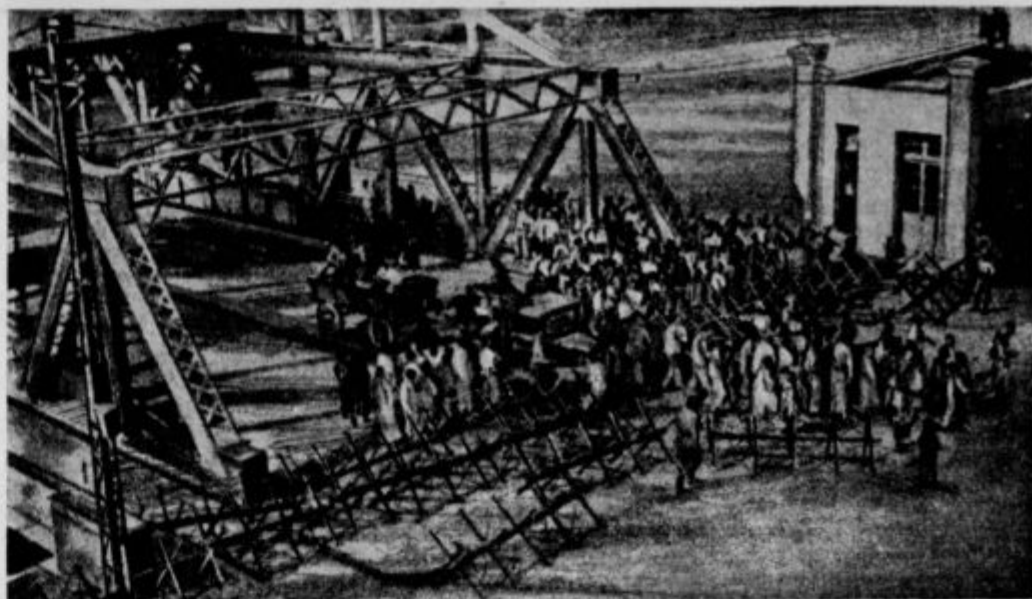
V Angliji je komunistični mladinski list »Challenge« med špansko državljansko vojno svojo agitacijo znatno ojačil. V začetku tega leta se je z denarno kominternino podporo spremenil iz mesečnika v tednik. Naklada narašča vsak dan. Njihova poglavitna naloga je organizacija prispevkov v zlato in hrani za rdečo Španijo.

Istemu smotru služi polmesečno glasilo švedske komunistične mladinske organizacije »Stormklokans«. List neprestano priobčuje rdeče pobarvana poročila o borbi mednarodnih brigad proti nacionalnim špansom. Večje število švedskih mladih komunistov se je dalo po agitaciji »Stormklokans« zavesti, da so vstopili v mednarodno brigado. Dalje pa je list »Stormklokans« zlasti še pozorišče kulturno-boljševiškega uničevalnega delovanja. Poglavitni del vsebine tvorijo pesmi, novele in dramatični dialogi rdečih pisateljev in pesnikov in temeljiti razgovori o mednarodni boljševiški književnosti.

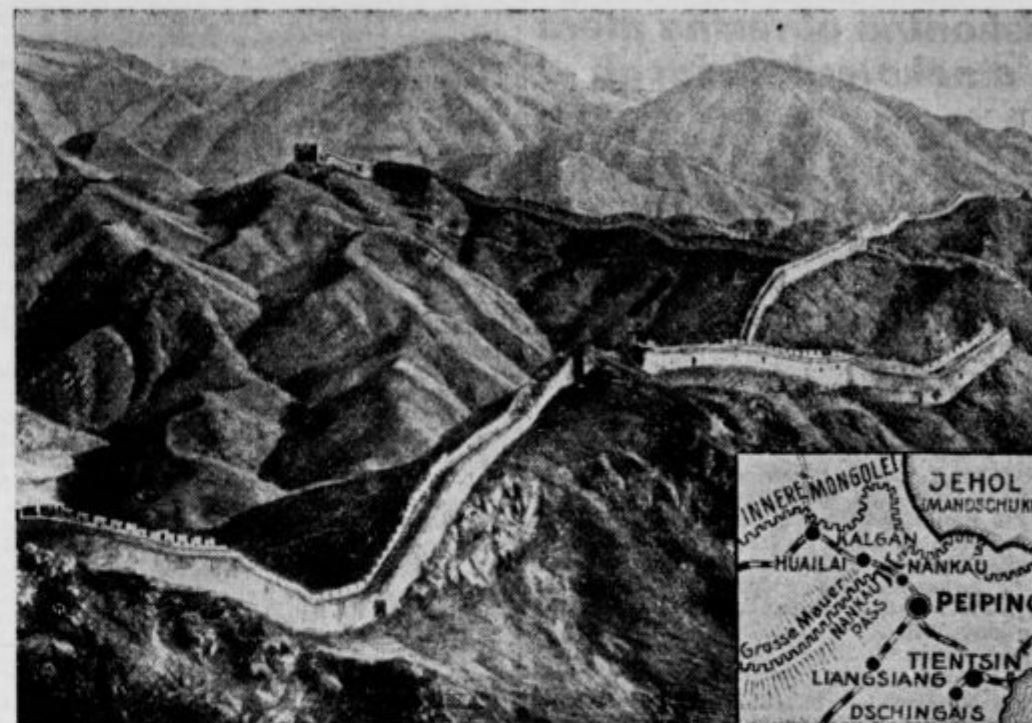
Izmed številnih komunističnih in boljševiških mladinskih listov Združenih ameriških držav naj omenimo le glasilo »Champion«. Ta list kar javno uprizarja izdajaleško in razredno-bojno gonjo, ko opisuje razmere v vojaških taboriščih in delavske pogoje mladine v industriji v čim najhujši luči. Seveda zastopa popolno enakopravnost zamorcev z belimi, kakor govorijo vsi komunistični listi, da bi zamorce pridobili za komunistično stranko.

Slednjič imenujmo še osrednje glasilo boljševiške mladine v Španiji, dnevnik »Ahorac«, ki izhaja v Madridu. Dnevnik je naslednik lista »Juventud« in skuša dati oslabilnemu boljševiškem vojskovanju trdnjšo hrbtnico in navdušiti mladino za boj. Iz tega lista izhajajo napačna poročila o dogodkih v Španiji, ki jih potem ponatiskujejo drugi listi po svetu.

Mimo teh listov, ki so javna glasila komunističnih mladinskih organizacij v omenjenih državah, pa je še mnogo drugih mladinskih listov in časopisov, ki jim na zunaj ni videti, da so v zvezi s komunističnimi krogi. Ti listi služijo boljševizmu bolj prikrito, a so radi svojega vplivanja na liberalno-demokratske kroge prav tako nevarni kot javni komunistični listi.

Podoba iz Šangaja: v skupinah po 150 mož smejo Kitajci prestopiti na mednarodno ozemlje.

Največja in najstrašnejša bitka jap.-kit. spora je bila južnovzhodno od mesta Hvajlaja, ki je vzdolž železniške proge med Nankavskim prelazom in Kalganom. Japonske čete so prodirle kitajsko glavno postojanko ob kitajskem obzidju in so v sovražno fronto vdrlle 15 km na široko. Na sliki je Veliko kitajsko obzidje, ki obdaja mogočno državo pradavnega Kitaja.

Ne mikado, temveč tennô, ne Japonska, temveč Nippon

V navado nam je prišlo, da rečemo japonskemu cesarju »mikado«, dasi poznavatelji dežele vedno poudarjajo, da je to ime na Japonskem povsem nenavadno. V angleški »Morning Post« objavlja zdaj Ingram Bryan članek v pravih japonskih imenih za deželo vzhajajočega sonca in za njenega cesarja. Že beseda cesar se zdi Japoncem popolnoma napačna, zakaj, cesarjev, kraljev in državnih predsednikov je veliko na svetu, a vladar Japonske ni »cesar«, on je, sliče ko prej vladar Kitajske, »sin nebes«, to se pravi, da izhaja on in njegova vladarska pravica naravnost od bogov. Japonsko ime za tega nebeškega sina je »tennô«, ki ga je treba pisati in izgovarjati z dolgim o. Oba zloga je treba počasi izgovoriti, z nalahnim poudarkom drugega zloga. — Malokateremu Evropejcu se posreči, dasi živi daj v tej deželi, da bi znal pravilno izgovarjati japonska imena. Tako izgovarjamo ime glavnega mesta dvo-zložno: To-ki-o, pri čemer prvi zlog počasneje izgovorimo ko druga dva. Prav za prav bi morali pisati: Tokij-o (ali z »y«). A Japonci sami so privzeli v poslovanju z Evropejci pisavo Tokio, dasi

zdaj splošno uvidevajo, da je to napačno. Isto velja za Kioto (Kijoto).

Sicer pa tudi nimamo nobene Japonske! Japonci že od nekdaj rečejo svoji domovini Nippon, ali s polnim imenom: Dai Nippon Teikoku, država Velikega Nippona (ko Velika Britanija!). Besede »Japonska« Japonci nič radi ne slišijo, je pa le izmalicična oblika besede »Zipangu«, kar je napisal Marco Polo. — Uradne japonske listine se v diplomatskem svetu glasijo: »Njegovo Veličanstvo tennô v Nipponu.«

Medvedi so ga napadli

Iz Moravske Ostrave poročajo: V velikih gozdovih so pri nas še medvedje, vendar niso še nikoli napadli človeka, ampak so nasprotno še zbežali, čim so zagledali ljudi. Zato je tem bolj čudno slišati, da so medvedje na dveh krajih napadli ljudi. Nekega ovčarja, Grlečkega, je pri Bistriki napadel medved, mu odgriznil uhelj in mu s kremplji posnel kožo z obraza. Pastir se je onesvestil, nakar ga je medved pustil. K sreči so pastirja kmalu našli delavci, ki so ga spravili v bolnišnico. — Drugi primer pa se je zgodil ne daleč od tega kraja, ko je medvedka napadla delavca Majerja in ga ugriznila v levoico. Majer so je naredil mrtvega, nato ga je medvedka pustila, a ga je spet napadla, ko je delavec vstal in hotel zbežati. Medvedka ga je tako obdelala, da je delavec nezavesten obležal.

23.000 ljudi umrlo od kačjega strupa

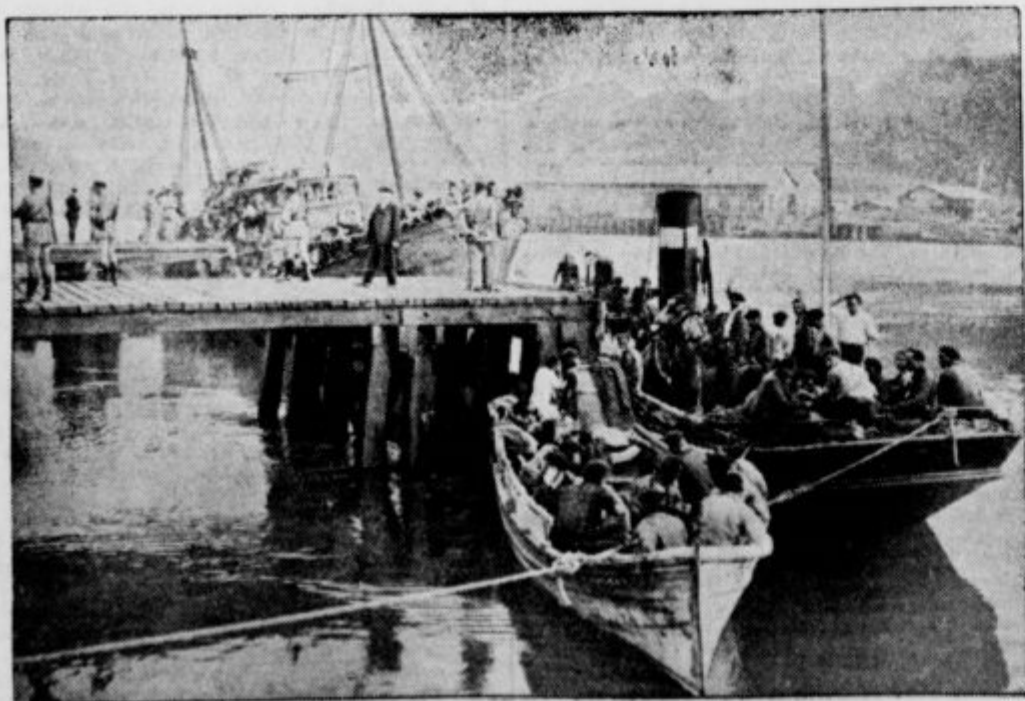
V Delhiju, kjer je sedež britsko-indijskih upravnih oblasti, so nedavno izdali statistiko, iz katere je spoznati, da so lani v Indiji zverj in kače umorile 26.000 ljudi. In sicer so samo kače pomorile 23.000 ljudi. Tigri so raztrgali 1046 ljudi, leopardi 849, volkovi 357 in hijene 64 ljudi. Če primerjamo te smrtno primere z žrtvami, ki so jih pomorile kače, so zverine prav za prav malo ljudi raztrgale. Tem bolj pa so zveri razsajale med domačimi živalmi in sicer so tigri, leopardi, volkovi in hijene ugrabili 65.000 glav domače živine in samo tigri so jih raztrgali 30.000!

Videnje na daljavo: »Ali si ti golobičica moja?«

Hiše se podirajo radi orkana in nalivov. V New Yorku so se radi orkana in naliva podrle tri hiše in so je pri tem ubilo 18 oseb.

Begunci iz Santandra: boljševiki, ki so zbežali pred četami gener. Franca, se izkreavajo v francoski luki Bayonne.

Posavje se je prebudilo

Mogočna prosvetna organizacija v Boštanju ob Savi

Posavje je doslej uživalo nezasluzen glas, da je mrtvo, da rado podlega tujim, neslovenskim in kršćanskim sovražnim vplivom, skratka, da je še v prosvetnem pogledu malo obdelano polje. Prosvetna prireditelj v nedeljo, dne 29. avgusta v Boštanj ob Savi pa je na mah razglašala tako omalovažujoče mnenje o Posavju, ter mogočno povedala, da stoji Posavje strumno v vrsti slovenske narodne in kršćanske skupnosti.

Prireditelj je bila v Boštanj, kjer do zadnjega časa ni bilo živahnije prosvetne življenja, pač pa so tu skoraj neomejeno vladali liberalci, ki še danes smatrajo boštanjko občino za svojo trdnjavo. Tem večjega pomena je tedaj, da se je na takih tleh odločila mladina prireditelj prosvetni tabor in povedati vsemu svetu, da začnemo novo boštanjko dobo.

Kdor je prišel v nedeljo okoli 9 v Boštanj, pač ni mogel sklepati, da se bo čez eno uro ves obširni trg pred cerkvijo napolnil s tisoči ljudstvom. Saj so takrat le še posamezni mladi ter zastave na hišah opozarjale, da se nekaj pripravlja. Tem živahnije pa je bilo med temi na kolodvoru v Sevnici. Mladina iz Boštanj in okolice je pričakovala brate in sestre, ki so prišli z vlakom s celjske in zagrebške strani. Sevnica že mnogo let ni videla tako živahnega vrvenja in toliko radostnih obrazov, kakor ta dan. Kmalu po 9 se je s sevniceškega kolodvora uredil mogočen sprevod in krenil čez savski most proti Boštanju. Neumorno sviranje salezijanske godbe z Radne, pa veselo vzklikanje in prepevanje mladine je na mah napolnilo prelepo savsko dolino.

Na čelu sprevoda je jedril cel eskadron domačih konjenice, na čelu ji je jekal z veliko državno zastavo. Jedrili so na domačih, krepkih konjih in s svojim močnim nastopom osvajali. Za konjenico se je razvrstila četa kolesarjev, za salezijansko godbo pa zlasti številna šolska mladina, močna četa fantov v krojih in nepregledna kolona fantov, deklet, zrelih mož in žena, mnogi v narodnih nošah. Boštjanji, ki so opazovali prehod te armade čez savski most s svojega lepega grička, kar verjeti niso mogli, da vse to prihaja v Boštanj.

Na tribuni pred cerkvijo je pričakoval sprevod minister dr. Miha Krek in okrajni glavar dr. Tomšič. Ze iz doline so se dvigali proti Boštanju posamezni vzkliki ministru dr. Kreku. Ko pa so ga udeleženci sprevoda zagledali na tribuni, ni bilo vzklikanju ne konca ne kraja. Sprevod je krenil v mogočno boštanjko cerkev sv. Križa.

Veličastno je donela vedno lepa Marijina »Le-pa si lepa...« po cerkvi, ki je spremenila ob dveh fantov v kroju pristopil k velikemu oltarju leskovski dekan Jožef Anžič. Med sv. mašo, med katero je vsa cerkev navdušeno prepevala, je dekan Anžič v jednatem govoru nagovoril množico.

Po maši, ki jo je zaključila himna »Povsod Bogat, se je vsa ogromna množica zgrnila okoli tribune pred cerkvijo. Domači župnik Engelbert Rakovec je med tem opravil blagoslov novega prosvetnega »Jegličevega doma«, ki ga je zgradil največ z lastnimi sredstvi. Prof. Mirko Bitenc iz Celja je z lepim pozdravom pričel tabor in takoj podal besedo navdušeno pozdravljenemu ministru dr. Kreku. Ponovno prekinjen z burnim pritjevanjem je g. minister na njemu lasten preprost in plačilen način pričaral pred poslušalce lik nesmrtnega odr. Jegliča, po katerem so imenovali boštanjki prosvetni dom. Izrazil je željo, da bi vsak izmed udeležencev izoblikoval v sebi vsaj del one veličine, ki jo je pokazal vladika Jeglič. Njegove besede so zborovalci nagradili z navdušenimi klici.

Po ministrovem govoru je prof. Bitenc predlagal vdanoščno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Vsa množica je pri tem vzklicala v iskrenem navdušenju, nato pa doslojansveno spremljala sviranje državne himne. Z enakim navdušenjem so bile sprejete vdanoščne brzojavke Nj. Vis. knezu namestiniku, narodnemu voditelju dr. A. Korošcu in vladiki ljubljanske-mu dr. G. Rožmanu.

Nato je živahno pozdravljen govoril g. Ivo Peršuh. Krepko je podčrtaval vlogo vere v našem prosvetnem delu, nato pa vzdihoval k zvestobi slovenstvu, ki je obenem zvestoba pravemu jugoslovanstvu. Ko je poudarjal tozadevne naloge naše mladinske organizacije, se navdušenje kar ni hotelo poleči.

Kot zadnji je govoril krški šolski nadzornik g. Petja o pomenu vzgoje in ljudske prosvete. Prof. Bitenc je še prečital pozdravno pismo bana g. dr. M. Natlačenca ter z nekaj krepkimi besedami zaključil vseskozi uspehi tabor, ki se ga je udeležilo okoli 3000 ljudi.

Po udeležbi še mogočnejša je bila popoldanska telovadna prireditev. Po večernicah v župni cerkvi se je vsa ogromna množica zšla na okusno okrašeno telovadišče pred novim domom in z napeto pozornostjo ter z burnim odobravanjem sledila telovadnemu nastopu. Tudi ta nastop je pokazal, da posavska mladina hiti k velikim ciljem tudi glede telesne vzgoje. Zlasti z navdušenjem je bila sprejeta posebna vaja, ki so jo izvajale domačinke. Ob koncu telovadbe sta nagovorila množico še prof. Bitenc in prof. Han-eljč. Nepozaben pa ostane vsem udeležencem tabora trenutek, ko je ob zaključku nagovoril udeležence, se jim zahvalil in jih pozdravil sivolasi domači župnik E. Rakovec. Ves slavnostni dan je stal skoraj neopazno v ozadju, ko pa se je ob koncu praznjen nad veličino prireditve pojavil pred množico, ga je mladina pozdravila s takim navdušenjem, kakor zna le naša mladina, kadar hoče pokazati hvalnost in vdanošnost svojemu dušnemu pastirju.

Velik dan je bil ta za Posavje in poln je jamstva, da bo Posavje tudi v prihodnosti stalo trdno v delu in živahnosti sredi slovenskega kršćanskega prosvetnega ter mladinskega gibanja.

— Pri zaprtju, motajah v prebavi vzemite rju-traj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-jozel grenicee«.

Kamnik

Pogreb g. Franca Fajdiga je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni v Kamniku in v celem našem okraju. V sprevodu, ki je krenil izpred Gasilskega doma, so nosili 9 praporov in 42 vencev in šopkov, ki so jih poklonili znanci in prijatelji ter razna društva in korporacije, pri katerih je pokojni deloval. Za kamniško godbo, ki je igrala žalostinke, je korakalo nad 250 uniformiranih gasilcev iz celega okraja in celo deputacije iz Stajerske in Dolenjske. Za kredo so za uzaloščeni svojci in sorodniki korakali zastopniki naše javnosti, odbor domačega Gasilskega društva in župe, pri katerih je pokojni vneto deloval, dalje številni zastopniki raznih društev in korporacij iz Kamnika in Ljubljane ter dolga vrsta občinstva. Gasilsko zajednico je zastopal

njen blaginjak g. Miha Lah. Ob odprtem grobu je govoril pokojniku v slovo načel. kamn. gas. društva g. Anton Cerer, poslednjo žalostinko pa je zapela Lira, pri kateri je bil pokojnik predsednik skoro 10 let. G. Francu Fajdigi bo ohranil Kamnik časten in trajen spomin.

Razrešen je bil član občinske uprave g. Ivan Mächtig, na njegovo mesto pa je bil imenovan g. Lado Fajdiga.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič — Uustriral M. Sedes

Medtem pa, ko naša dva junaka pokojno spita v skrivnostni tišini starega gradu, se za kratek čas povrnilo k eiganom, ki so jih orožniki polovili in

odgnali v policijske zapore. Stražmojster Šetina je zjutraj ukazal, naj najprej privedejo preden poglavar Muriha, da ga zasliši.

Poglavar Muri se je vljudno priklonil in pozdravil, potem pa je začel na vso moč regljati.

»Tihot je zagrnel stražmojster Šetina. »Najprej imam besedo jaz.« Naperil je vanj avinčnik kakor sulico in strogo rekel: »Torej vi ste poglavar Muri, kajne?«

»Bogami, tako je!« je pritrdil poglavar Muri. »A ja nis kriv, gospod general, ja nis kriv!«

»To bomo že mi ugotovili.« je strogo odgovoril stražmojster in si krivolčno zavihal brke.

Velike nagrade za obiskovalce novinarske razstave

Uprava »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« bo razdelila med obiskovalce razstave slovenskega časopisja na ljubljanskem velesejmu

460 nagrad

Dala bo:

- 10 obiskovalcem »Slovenca« celo leto brezplačno
- 20 obiskovalcem »Slovenca« 6 mesecev brezplačno
- 100 obiskovalcem »Slovenca« 1 mesec brezplačno

★

- 10 obiskovalcem »Slov. dom« celo leto brezplačno
- 20 obiskovalcem »Slov. dom« 6 mesecev brezplačno
- 100 obiskovalcem »Slov. dom« 1 mesec brezplačno

★

- 100 obiskovalcem »Domoljuba« celo leto brezplačno

★

- 100 obiskovalcem »Bogoljuba« celo leto brezplačno

★

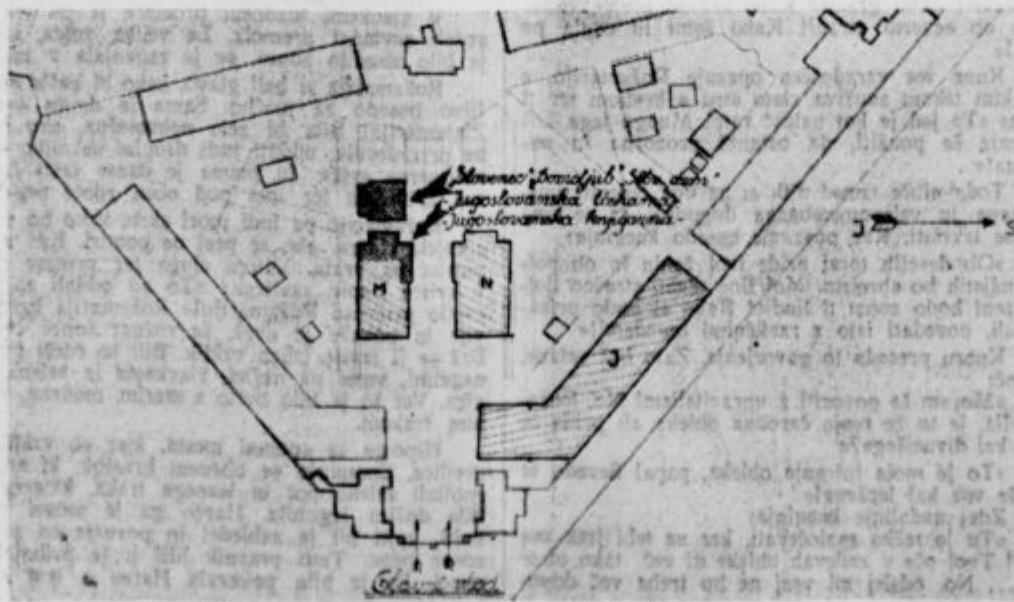
Nagrajence bo določil žreb.

Pogoji:

- Vsakdo, ki se hoče udeležiti nagradnega žrebanja, mora obiskati paviljon, v katerem razstavljajo podjetja, ki so v okrilju K. T. D. in kjer bo vsakdo lahko dobil obširen pregled vsega našega tiska, zlasti »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«.
- Kdor hoče sodelovati pri žrebanju, mora kupiti en izvod časopisov, ki bodo v našem paviljonu naprodaj.
- Obenem s kupljenim časopisom bo prejel vsakdo brezplačno krasen prospekt z lepimi slikami v bakrotisku, ki ga je natisnila Jugoslovanska tiskarna. Prospekt bo opremljen s številko in z žigom naše uprave in ga je treba dobro shraniti. (Nenumeriran prospekt bo na razpolago tudi drugim obiskovalcem naše razstave.)
- V nedeljo 19. septembra bomo objavili izžrebane številke in vrste nagrade. Kdor bo imel na svojem prospektu izžrebano številko, naj prospekt s svojim natančnim naslovom pošlje na »Propagandni oddelček Slovenca« v Ljubljani, nakar mu bomo list takoj začeli pošiljati. Onim, ki so že naročniki naših listov, pa bodo izžrebani, bomo odgovarjajočo naročnino knjižili v dobro.

Uprava

»Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«.

Na sliki vidimo tloris razstavnega paviljona podjetij, ki so v okrilju KTD (časopisni konzorcij: tiskarna in knjigarna) in prostora v paviljonu M, kjer bo tiskarna Jugoslov. tiskarne v obratu

Sport

Turnir SK Planine

v namiznem tenisu

V nedeljo se je vršil na Stadionu turnir v namiznem tenisu. Sodelovali so poleg prireditelja še člani prosvetnih društev Trnovo, Sv. Jakob, Šiška, Kranj in SK Mladika. Splošno je bila udeležba precej dobra, najbolje so se izkazali mladi člani SK Planine, ki utesnjejo v kratkem igrati vidno vlogo v jugoslovanskem namiznem tenisu. Zlasti je ugajal Belak, ki je v drugem kolu z varnim pimplom gladko odpravil rutiniranega Kvečiča. Za prvi mesti v singlu in dublu so bile razpisane prehodne nagrade, in sicer v singlu darilo, ki si ga delita zmagovalca brata Strojnik, v dublu pa prehodni pokal trdke Alpina, ki sta si ga tudi osvojila že omenjena brata Strojnik.

Posamezni rezultati:

Single: Kobal:Zupane 2:0, Kompare-Ramovš 0:2, Potočnik:Roškar 2:0, Gabrovšek:Martinšek 0:2, Belak:Kamušič 2:0, Verbič:Kocmur 2:0, Sinkovec:Osolin 2:0, Kovič:Krmelj 2:0, Tiran:Učar 2:0, Matec:Puchar 2:0.

II. kolo: Mlinar:Kobal 0:2 (W.O.), Potočnik:Koch 0:2, Strojnik A.:Martinšek 2:0, Kvečič:Belak 0:2 (Nepričakovana zmaga odlično razpoloženega Belaka proti favoritu Kvečiču) Verbič:Sinkovec 2:0, Kovic:Tiran 2:0, Matec:Strojnik R. 0:2.

III. kolo: Kobal:Ramovš 0:2, Koch:Strojnik A. 0:2, Belak:Verbič 1:2, Kovič:Strojnik R. 1:2.

Finale: V finale so prišli Ramovš, Prosvetno društvo Kranj, Strojnik Aleš, Verbič, Strojnik Roman, vsi SK Planina. Ramovš:Strojnik 0:2 (19:21, 13:21), Verbič:Strojnik Aleš 1:2 (17:21, 21:19, 20:22), Strojnik Roman:Strojnik Aleš 1:1 (21:18, 19:21, 16:14. Igra ni dovršena, ker sta igrala več kot eno uro). Ramovš:Strojnik A. 0:2 (8:21, 6:21), Verbič:Ramovš 2:0 (21:11, 21:17). Strojnik:Verbič 2:0 (21:13, 22:20). Po točkah si delita prvo in drugo mesto Strojnik Roman in Aleš, tretji Verbič, četrti Ramovš.

V tolažilnem turnirju si je osvojil prvo mesto Kocmur, SK Mladika.

V dublu sta prva Strojnika Aleš in Roman, druga Verbič-Belak.

Mariborski šport

Termine prvenstvenega tekovanja in žrebanje nasprotnikov, ki so bili določeni od novoustanovljenega okrožnega odbora LNP v Mariboru, je poslovni odbor LNP na svoji seji dne 24. t. m. sprejmenil sledeče:

S prvenstvenim tekovanjem se začne že 5. septembra; celotno prvenstvo bo izvedeno že letos ter so izžrebani tudi že termini revanžnih tekem. Istočasno so določeni tudi datumi za odigranje finalnih tekem, dočim bo žrebanje nasprotnikov izvedeno, čim bodo znane tablice poedenih skupin.

5. septembra in 17. oktobra: Maribor: Mura, Železničar: Rapid, Gradjanski: ČSK.

12. septembra in 24. oktobra: Rapid: Maribor, Železničar: Gradjanski, ČSK: Mura.

26. septembra in 7. novembra: Maribor: ČSK, Gradjanski: Rapid, Mura: Železničar.

10. oktobra in 14. novembra: Maribor: Železničar, Rapid: ČSK, Gradjanski: Mura.

Prve tekme bodo odigrane na terenu prvoimenovanega kluba, revanžne pa na igrišču drugoimenovanega kluba.

Za finalna tekovanja v I. razredu LNP so določeni termini 20. in 27. marec, 3., 10., 17. in 24. april, 1., 8., 15., 22. in 29. maj 1938.

Nova razdelitev terminov pomeni za klube velik napor, ker bodo morali vsako nedeljo igrati važne tekme. Po večini primanjkuje vsem moštvom dober kondicijski trening, pa smo radovedni, kako se bo način tekovanja kvalitativno obnesel. Za gledalce bo nedvomno izredno zanimivo, ker bodo v zelo kratkem času mogli prisostvovati vsem fazam tekovanja.

Termini in spored tekovanja v II. razredu Mariborskega okrožja pa so ostali neizpremenjeni.

SK Planina sporoča, da preloži svoj lahkoatletski miting, ki je bil razpisan za dan 5. sept. t. l. na kasnejši datum, radi nastopa svojih atletov-juniorjev na dvomestnu SK Planina—K. A. C. v Celovcu, ki je isti dan. — SK Planina.

Novo športno igrišče v Domžalah. SK Disk si gradi letos novo športno igrišče, ki bo najlepše, kar jih je v Domžalah bilo. Zaenkrat je izgotovljeno samo nogometno igrišče, ker z ostale naprave žal primanjkuje denarnih virov, vendar bo klub drugo leto skušal napraviti lahkoatletске naprave. Igrišče bo ograjeno. Odprto bo na praznik 8. septembra pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca. Program bo obsegal nogomet in lahko atletiko.

ZSK Hermes-motosekeja. Danes sestanek ob pol 20 v restavraciji »Na—Na Tyrševa cesta. Za vozače, kateri bodo vozili v Zagreb, obvezno. — Načelnik.

ZSK Hermes-motosekeja, se udeležijo 5. septembra 1937 z 10 motorji motociklističnih dirk v Zagrebu. Odhod je dne 4. septembra s tovornim avtomobilom izpred Jugoindusa, garaža Desa v Šiški. Povratek 5. septembra ob 24. uri. Nekoliko je še praznih mest. Gostje vabljani. Cena vožnje tja in nazaj din 60 s vstopnino na dirko. Preskrbljeno je za vse udeležence v Zagrebu za cenene prenočišče in prehrano. Lept prilika za ogled Zagrebškega velesejma. Prijavit se je do 3. septembra do pol 7 v tajništvo, Aleksandrova cesta 5 prilije, desno. Načelnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 31. avgusta: 12 Odločki iz oper (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 14.15 Koncert Radijskega orkestra — 14. Vreme, borza — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Sac, ura: Vas in mesto v naši narodni glashi (Anton Dolbrnič, komponist, Zagreb) — 19.30 Deset minut zabave — 20.10 Ribstva v dravski basovini (g. Alojzij Salga) — 20.30 Večer operetne glashi. Sodeluje gđ. Jelka Uglješa in Radijski orkester — 21. Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za ples (plošče).

Drugi programi

Torek, 31. avgusta: Belgrad: 19.30. Plošče — Zagreb: 20. Klarinet — 20.30 Tamburice — 21. Pihala — Dunaj: 19.25 Igra — 21.15 Vojaski spomini — Budimpesta: 19.30 Orkestralni koncert — 21. Komična opera — Dva skopuha — 22.10 Glasbena glashi — 22.10 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Plesino — 21. Igra — Rim-Bariz: 21. Opera — Libera — Praga: 19.35 Preus iz Solana: gradina: opera — Carobna pisalec — Varšava: 20. Lahka in plesna glashi — Königsberg: 20.10 Lortzingova opera — Gradara: 18. Rodarska godba — Lajpsak: 19.10 Nasko narodna življenja — Köln: 20.10 Serenadni koncert — Frankfurt: 20.10 Vesela operna glashi — Strassbourg: 19.35 Solungrad-Bukarešta: 20.30 Moderna simfonična glashi.

Prihajamo zopet in prinašamo zadnje modne novosti

VELEMANUFAKTURA

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Oglejte si izložbe!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Izurnjeno pletiljo
sprejem takoj. Tyrseva
cesta 37. (b)

Služkinja
z dežele, zmorna kuhe -
dobi stalno mesto v »Men-
zi«, Kolodvorska ul. 8. b

Hlapca in dekle
sprejem za vsa kmečka
dela takoj. Plača po do-
govoru. Cerne Franc, Or-
le 7, p. Ljubljana. (b)

Lesnega manipulant
event. začetnika, sprej-
mem za takojšnji nastop.
Prednost imajo z vsaj
2 letno prakso. Ponudbe v
upravo »Slov.« pod 13740

Potnika in zastopnike
za obisk trgovin in pri-
vatnih strank, iščemo. —
Dobre moči dobijo čez čas
fiksno. Ponudbe upravi
»Slov.« pod »Takoj« št.
13844. (b)

Stenotipistinja
se sprejme. Perfektna v
slovenščini in nemščini
ter v sloven. stenografiji.
Znanje srbo-hrvaščine in
nemške stenografije daje
prednost. Ponudbe s po-
datki o izobrazbi in prak-
si v upravo »Slovenca«
pod šifro »Duplica pri
Kamniku« št. 13820. (b)

Vajenci

Trgovski učenec
krepak, poštenih kmečkih
staršev, nadarjen in do-
ber računar, se sprejme
takoj pri Remie Alojziji,
Dravograd. (v)

Trgovsko vajenico

pošteno in močno sprej-
memo. Pismene ponudbe,
pisane lastnoročno, posla-
ti na Elektroindustrija
d. d., Ljubljana, Gospo-
darska 13. (v)

Dijaki

Dijakinjo
sprejem v svojo oskrbo
za 450 din. Soba lepa.
Prule. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 13841. (D)

Revna dijakinja

petošolka, išče stanova-
nje, zajtrk in večerjo pri
strogo katoliški družini,
proti instrukciji event.
proti plačilu. Informacije
Peštnik, Borštnikov trg
št. 2-II. (D)

Čitajte in širite
»Slovenca«

UNION

Velika muzikalna revija
Plešem za tebe

SLOGA

Na splošno željo samo še danes:
Zabavna veselolazna polna duhovitega humora
in komičnih zapletljivosti

Inkognito

Gustav Fröhlich Hansi Knoteck

MATICA

Velik špijonaški film
Azev

Moč s dvojnimi tiviljenjem in dvojno vlogo
Olga Čehova W. Liebenauer

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Prodamo

Koroške
brusnice

(PREISELBER) dnev-
no sveže - razpošilja od
5 kg naprej Zechner Hen-
rik, Libelče, Koroško.

Najboljši
trboveljski
premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Borštnikova 3 Telefon 20-55

Šolske torbice, nahrbtnike

v veliki izbiri, priporoča
IVAN KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Zavesa za okna

posteljna pregrinja, blago
za preobleke pohištva
z največjo izbiro in zelo
poceni nudi nova trgov-
na Gorčar, Sv. Petra ce-
sta 30. (i)

Auto-motor

Motorno kolo

znamke Duglas, 350 ccm.

prodam za 1300 din. —

Košak Franc, Sv. Petra

cesta 78. Polzve se od 12

do 13 in od 17 do 19. (f)

Kupimo

Elektromotorje
dinamo, šalttable in števe-
ce - kupim. Hitre ponud-
be upravi »Slov.« pod
»Gleichstrom« št. 13855.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Objave

Izjava

Obžalujem in preključujem
žalitve, ki sem jih dne
11. julija letos izrekli
Klun Ogi na Jesenicah.
Jesenice, 2. avgusta 1937.
Pucelj Barbara. (o)

Pouk

Francoščina in klavir

Z rednim privatnim po-
ukom pričenem zopet in
sprejem odrasle in sol-
sko mladino. — Potočnik
Aneta, strokovno diplo-
mirana. Večletna učna
praksa. Cena zmerna.
Prijava od 10—6. Tržaska
cesta 1-I. (u)

Večerni tečaj
za prikrevalanje
damskih oblačil

se bo vršil od 6.—25. sept. 37

Cena tečaja 250 Din

Priglasitve sprejema

dnevno

TEODOR KUNC

lastnik šole, Ljubljana,

Aleksandrova cesta 5/II

Kupujte

pri
naših
inserentih

Denar

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje vnov-
čuje po najboljši ceni in
takošnjemu izplačilu —
izposluje vse bančne
denarne, kreditne in bla-
govne posle

najkulantneje

ALOJZIJ PLANINŠEK

trg. ag. bančnih poslov

Ljubljana, Beethovnova

ulica 14-I — telefon 35-10

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven-
ska banka v Ljubljani.
Krekov trg 10, tel. 37-52.

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

kupuje

vrednostne papirje, va-
lute in zlatnike po naj-
višji dnevni ceni.

Posedstva

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-23, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in so-
dici cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Vnajem

ODDAJO:

PEKARIJA V KRANJU

je naprodaj ali se da v
najem.

BUFET

z vso opremo se odda.

Polzve se: Alešovec,

Kranj, ali Ljubljana VII.,

Alešovecova 30.

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje

event. kabinet, svetlo, v
bližini mesta, išče urad-
niška petčlanska družina
po zmerni ceni. — Naslov
javite upr. »Slov.« pod
»Točen plačnik« št. 13670.

SOBE

ODDAJO:

Sobo

veliko, sončno in zračno

oddam solidni osebi. Na-

slov v upravi »Slov.« pod

št. 13843. (s)

Novi na zraku prevetreni puder

Presenetljiva iznajdba
pariškega kemika za
kozmetiko

Puder desetkrat finejši in lažji, kakor je
bilo doslej sploh mogoče misliti. Samo pu-
der, ki je lahek kakor pero, je odbran za
uporabo. To je presenetljiv nov način pro-
izvajanja, ki ga je izmislil neki pariški kemik
in ki ga sedaj izdaja Tokalon.

Zaradi tega se puder Tokalon tako gladko
in enakomerno oprime lica, pokrivajoč kožo
s tankim, nevidnim ovijem lepote. Rezultat
tega je popolna naravna lepota, tako raz-
lična od staromodnih težkih pudrov, ki so
dajali samo videz olepšanja. Poleg tega vse-
buje puder Tokalon tudi močan ostenjajo-
či, zaradi katere se obdrži na lici osem ur.
Tudi v najtoplejši restavraciji se ni treba
pudrati, če uporabite puder Tokalon. Ob
koncu dolgih plesnih večerov bo ostala Vaša
polt še vedno sveža in brez vsakega bleśa.

Zahtevajte povsod »SLOVENCA«

V naši podružnici v Celju

dobite vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Umrla nam je danes po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za
umirajoče, naša ljuba, dobra in skrbna sestra, teta in svakinja, gospodična

Marija Jereb

trgovka

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 1. septembra 1937 ob 10 dopoldne
iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin!

Trebnje, dne 30. avgusta 1937.

Žalujoči ostali

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

Jutranji veterček se danes razposajeno igra z
zelenim drevescem na stolpu, kateremu se vidi, da
je danes posebno ponosno vtaknil svoje pero za
klobuk. K vsemu temu pa še pomežikuje s svojim
svetlim očesom izpod težke veke, kot bi hotel reči:
»Jaz pa vem, kdo prihaja!«

Vse ozračje je napolnjeno z radostjo in vsemu
je vtisnjen pečat neke posebne blaženosti. — Zal,
da žive tudi danes ljudje, ki nimajo razen smrti
ničesar več pričakovati!

Liza je davi eprejela od Rožamarije bogata
darila. Sleheri se mora danes radovati, ki pride
v stik z Rožamarijo, sicer bi jo udušila lastna bla-
ženost. — Ko pride k zajtrku v svoji svetli, nežni
batični obleki, jo že pričakuje oče in mati. Bela
obleka ji je opasana z modrosivljenim trakom.
Obema je kot bi vstopil prijeten poletni dan v
visoko, zasenčeno sobo, v kateri zabranjujejo za-
grnjeni zastori vstop žgočim sončnim žarkom.

Knežinja, vsa blede, izžita in vidno utrujena,
upre svoje oči v Rožamarijo. V njih je zažarel
»vorumenel sijaj. — V očetovih očeh se zrcali ra-
dostni bleś! Ali so te stare stene vobče že kdaj
videle kaj tako neizrečeno lepega in ljubkega? Vse
te oči iz »lik, ki vise ob steni deloma v senci, de-
loma v svitu sončnega žarka, ki se je prikradel v
sobo, strme v visoko, vitko dekliško postavo. Med
temi slikami je ena, ki prikazuje gospo v srebrnem
stezniku z dostojanstvenim ključastim nosom.
Njene oči zasledujejo vsak gibljaj Rožamarije. Mar
so že kdaj toli strmele oči te stare Braunkerce,
ki polaga nekam svečano svoje apnenobe roke
na zrednookovano knjigo? Le oglej si, stara gospa,
tega zadnjega premilega otroka našega odličnega
rodu!

Rožamarija je ob vstopu poljubila roko mami
ter se ji prijazno nasmešnila. Uprla je vanjo svojo

proseče oči! Ne prosi je ljubezni, ne, tega ne! Le
malce strpljivosti! Toda, kar se je prikazalo v teh
zagonečnih očeh, je bilo nekaj nedoumljivega, ne-
kaj, česar še ni bila nikdar zapazila v njih!

Nato je ponudila svoja ličca očetu v poljub.
Pri tem se je moral knez malo dvigniti, kajti on
je manjši od svoje hčerke.

Prva je izpregovorila knežinja: »Rožamarija,
že zopet si zrastle! Odslej se boš morala čuvati
celo pred lestenci!«

»Bom, mama! Toda hočem dovoliti Harro, da
bo hodil pred menoj. Koder bo on prodril, tudi jaz
ne bom prišla v nevarnost, da bi morala zaostati!
— Papa, te je že tudi opojil vonj lipovega cvetja,
ki valovi okoli gradu? Kako krasno cvete vendar
lipa ob severni strani! Kako šumi in orgla po
njej!«

Knez ves vzradošen opazuje Rožamarijo, a
kolikim tekom zauživa zlato strd s kruhom ter ji
reže: »Ta jed je kot nalašč zate! Mnogo tega boš
morala še použiti, da ostaneš prozorna in mi-
lobna!«

Toda nihče izmed njih si ne upa omeniti ime-
nitnega in velepomembnega dogodka, ki se ima
danes izvršiti. Kar povzame besedo knežinja:

»Ob desetih torej pride tvoj ženin in ob pol-
dvanajstih bo sprejem. Moj Bog, kako strašno dol-
gočasni bodo zopet ti ljudje! Kako si bodo priza-
devali, povedati isto z različnimi besedami!«

Knezu preseda to govorjenje. Zato brž vstane,
rekoč:

»Moram še govoriti z upraviteljem! No, Roža-
marija, je to že tvoja čarobna obleka ali pride še
vse kaj divnejšega?«

»To je moja jutranja obleka, papa! Seveda še
pride vse kaj lepšega!«

Zdaj nadaljuje knežinja:

»Tu je težko razločevati, ker na tebi itak vse
visti! Tvoj oče v zadevah obleke ni več tako otro-
ški... No, odslej mi vsaj ne bo treba več dopu-

ščati, da me drugi prezirljivo gledajo, ker se ti
nedostojno vedeš proti meni!«

Knez brž izginje! Kako vendar sovraži to ob-
našanje knežinje! Da bi otroka vsaj danes ne
dražila! —

Rožamarijo je obsnila rdečica. Dobro je
namreč vedela, da je s svojo trmo mačeho čisto
ujezila, ker ta ni hotela doumeti njenega poj-
movanja o telesni lepoti.

»Mama, ne morem se ti dovolj zahvaliti, da
si mi v tem pustila mojo voljo. Se le danes pravi-
lno domnevam, kako neprijetno ti je to bilo!
Toda zdaj si ne želim biti drugačna!« —

Knežinja skomigne z rameni ter reče:

»Moja naloga je vendar že končana!«

V visokem, hladnem prostoru je po teh be-
sedah zavladal premolk. Le velika večja, katere

je bilo zbudilo sonce, se je zaganjala v zatore.

Rožamarija si beli glavo, kako bi našla spravl-
ljivo besedo za hčerko. Sama je danes vendar
Zlatamarija! Bila bi zelo nevhvaležna, ako bi si
ne prizadevala, oddati tudi drugim nekoliko svoje
neizmerne sreče. In mama je danes tako čudna,
vsa zablodela ter ima pod očmi rdeče pege!

Rožamarijo pa tudi mori skrb, kako bo mama
sprejela Harro, ako se prej ne pomiri. Kar nekdo
potrka na vrata. Vstopi sluga ter prinese nekaj
v svilen papir zavitega: »To so oddali za pre-
veleto princeso Rožamarijo!« Rožamarija brž raz-
vije in pokaže se sveže, še rožnat šopek cvetlic.

Brž se ji izvije lahen vzklík. Bili so rdeči gozdni
nageljni, vmes pa nežna, rjavkasta in zelena tra-
vica. Vse to je bilo ovito s starim, modrim, svil-
nim trakom.

Hipoma se spomni mesta, kjer so vzklike te
cvetlice. Spominja se obenem hrastov, ki so ob-
robjali zeleno pot in lasnega traka, katerega je
bila dušica izgubila. Harro ga je mogel nekje
najti, kajti bil je zablodel in poznale so se mu
rožne pege. Tudi praznik lilij ji je prihajal na
misel, ko je bila pokazala Harro s tem svojo

otroško naklonjenost, da mu je bila nanizala jagod
na bilke. — Zarana je bil torej tam in je zbiral
otroške radosti njenega prvega slavnostnega dne
v življenju! Sive oči Rožamarije so se orosile. —
Na mah je bila pozabila na ves svet! Pozabila je
bila tudi na to, da opreza z njo neizrekljivo so-
vrastvo, blede, mučna zavist! Svoje cvetke drži
v roki, kloni z glavo nad njimi ter se jih dotakne
s svojimi ustnicami. Njena ličca obevata rahel
rožnat nadih. Kako lepa in blažena je, ko drži
kot nevesta v rokah nežni pozdrav iz otroške
dežele!

Rožamarija hipoma zadrhti. Mama je trčila
ob samovar, pod katerim se vedno plapolajo modri
plamenček. Sklanja se nad njim, da bi mu odvzela
vode. Knežinja pije navadno več skodelic moč-
nega čaja, ki si ga vselej sama pripravi. Hi-
poma izpregovori: »Rožamarija, ti še vendar nisi
pila čaja!«

Princesa pa položi previdno svoj šopek na
mizo ter reče:

»Mama, prosim te, ne daj mi premočnega!«
Pri teh besedah se Rožamarija smehlja, kot bi
njene misli blodile drugod. Dostavi še: »Prilij
malce vode!« Brž vzame svojo skodelico ter jo
podrži knežinji. Ta pa se nekoliko skloni in v
tem hipu že šine curek vrele vode po golih rokah
Rožamarije! Temnordeč trak se je hipno pojavil
na njej! Knežinja dvigne svoj pepelnati obraz in
dvoje oči se zablika v peklenskem žaru. Kot
bi se hotela opravičiti, izpregovori knežinja:

»Ah, samovar se je prevrgel!«

Rožamarija je pobledele, njene oči so za-
temnele! Od grozne bolečine stiska zobe in ne
najde besede za toliko podlost svoje mačhe. Samo
ponosen in neizrečeno prezirljiv pogled!... V
ljubki, zasranji devi se je hipoma zbudila kra-
ljčina iz rodu Braunkercjev. Z drhtečimi rokami
je vzela svoje cvetlice in še enkrat pogledala ma-
čeho, kot bi ji hotela reči: »Niti teh ti ne za-
upam!« Nato je zapustila sobo!